GÜVENLİ YAŞAM 1 EĞİTİMİ

1. ADIM — YAŞAM ALANLARINDAKİ RİSKLERİ AZALTIN

2. ADIM — AİLE AFET PLANINIZI HAZIRLAYIN

3. ADIM — AFET ve ACİL DURUM ÇANTANIZI HAZIRLAYIN

4. ADIM — EVİNİZİN YAPISAL RİSKLERİNİ BELİRLEYİN

5. ADIM — CAN ve MAL VARLIĞINIZI GÜVENCEYE ALIN

6. ADIM — AFET SIRASINDA KORUNUN

7. ADIM — YARALANMALARI VE HASARI KONTROL EDİN

8. ADIM — AİLE AFET PLANINIZI UYGULAYIN

T.C. İstanbul Valiliği

İSTANBUL AFAD İL AFET VE ACİL DURUM MÜDÜRLÜĞÜ

İSTANBUL İL ÖZEL İDARESİ

İSTANBUL PROJE KOORDİNASYON BİRİMİ İPKB

GİRİŞ

Afette hayatta kalmanın şansa bağlı olduğuna inanan bazı insanlar, afete hazırlık kaygısı taşımazlar. PEKİ ÖYLE Mİ ? Birey, komşu ve toplum olarak riskleri azaltmak, depremi izleyen kritik zaman dilimine hazırlıklı olmak, afet için planlama yapmak kendi sorumluluğumuzdadır.

ÇEVREMİZDE AFET VE ACİL DURUMA YOL AÇABİLECEK OLAYLAR

Tehlike, belirli bir coğrafyada ortaya çıkarak insan, çevre ve toplum üzerinde olumsuz etkiler yaratabilen doğa, teknoloji ya da insan kaynaklı fiziksel durumlardır. Ölüm, yaralanma / hastalanma (fiziksel ve ruhsal), mal kaybı, yer değiştirme, göç etme, güvenliğin bozulması, alt yapının hasar görmesi risk örnekleridir.

Beklenen risk yaşandığında sonuçları çok küçük ise "olay"a; olaydan daha büyük ama yerel imkânlar ile baş edilebilir seviyede ise "acil durum"a; acil durum yerel imkânlar ile baş edilemeyecek kadar çok büyük ise "afet"e karşılık gelir.

BİR DEPREM ŞEHRİNDE YAŞIYORUZ !

Ülkemiz dünyanın en etkin deprem kuşaklarından birinin üzerinde yer almaktadır. 1900-2013 arası "Türkiye Deprem Etkinliği" haritası, son yüzyılda ülkemizde çok hafiften çok şiddetliye kadar pek çok depremin olduğunu gösteren iyi bir örnektir. Aktif faylar üzerinde her an deprem olabilir.

Türkiye genelinden Marmara Bölgesi'ne ve İstanbul'a geldiğimizde ise yüksek deprem tehlikesi içeren bir coğrafyada bulunduğumuzu görmekteyiz. Tarihi kaynakların araştırılması sonucunda, bölgede MS 400 yılından itibaren meydana gelmiş hasar verici 42 deprem tespit edilmiştir. İstanbul halkı, birçok küçük sarsıntının dışında 447, 542, 1296, 1509, 1719, 1766, 1894, 1912, 1935, 1963 ve 1999'da meydana gelen depremlerle korku dolu anlar yaşamıştır.

SEL/TAŞKIN

Seller birkaç saat veya birkaç gün içinde oluşabilir. Kısa sürede oluşan, dolayısıyla etki süreleri de kısa olanlar, ani seller olarak adlandırılır. Sellere oluştukları ve etkili oldukları yerlere göre akarsu selleri (taşkın), baraj selleri, kıyı selleri, dağlık alan selleri, şehir selleri gibi çeşitli isimler verilir. En yaygın, sık ve etkili olanı akarsu selleri ve "taşkın"lardır. Sel olayları, sadece akarsulara bağlı olarak meydana gelmez. Çevresine göre daha çukur alanlarda da görülür.

HEYELAN

Aşırı yağışlar, yeryüzünün fiziksel iç yapısı, deprem gibi olaylar heyelanın oluşumunda aktif rol oynasa da insanların yer yüzeyinde yaptığı değişiklikler, aşırı yapılaşma ve bitki örtüsünün tahribi gibi etkenler de heyelanın oluşmasına zemin hazırlayan faktörler arasında yer alır.

YANGIN

İstanbul'da Aralık 2008 ile Aralık 2012 arasında her yıl ortalama 5.000 konut yangını, 6.000 konut olarak kullanılmayan bina yangını, 1.500 araç yangını, 120 orman yangını çıkmıştır. Bu dönemde yangınlardaki artış oranı, yıllık ortalama % 2'dir.

Kendinizi korumada yangının temel özelliklerini anlamak önemlidir. Yangın hızla yayılır, çoğu zaman telefon etmek ve kişisel eşyaları kurtarmak için vakit kalmaz. Sadece 2 ila 5 dakika arasında yaşamı tehdit eder hale gelebilir ve alevlerin arasında mahsur kalınabilir ancak sıcaklık ve duman alevin kendisinden daha tehlikeli bir hal de alabilir. Sıcak havayı veya dumanı soluyarak gerçekleşen ölüm, yanma sonucu ölümün ortalama 3 katıdır.

ÇEVREMİZDE AFET VE ACİL DURUMA YOL AÇABİLECEK DURUMLAR

GEÇMİŞTE DEPREMİN OLDUĞU YERDE, GELECEKTE DE DEPREM OLACAKTIR !

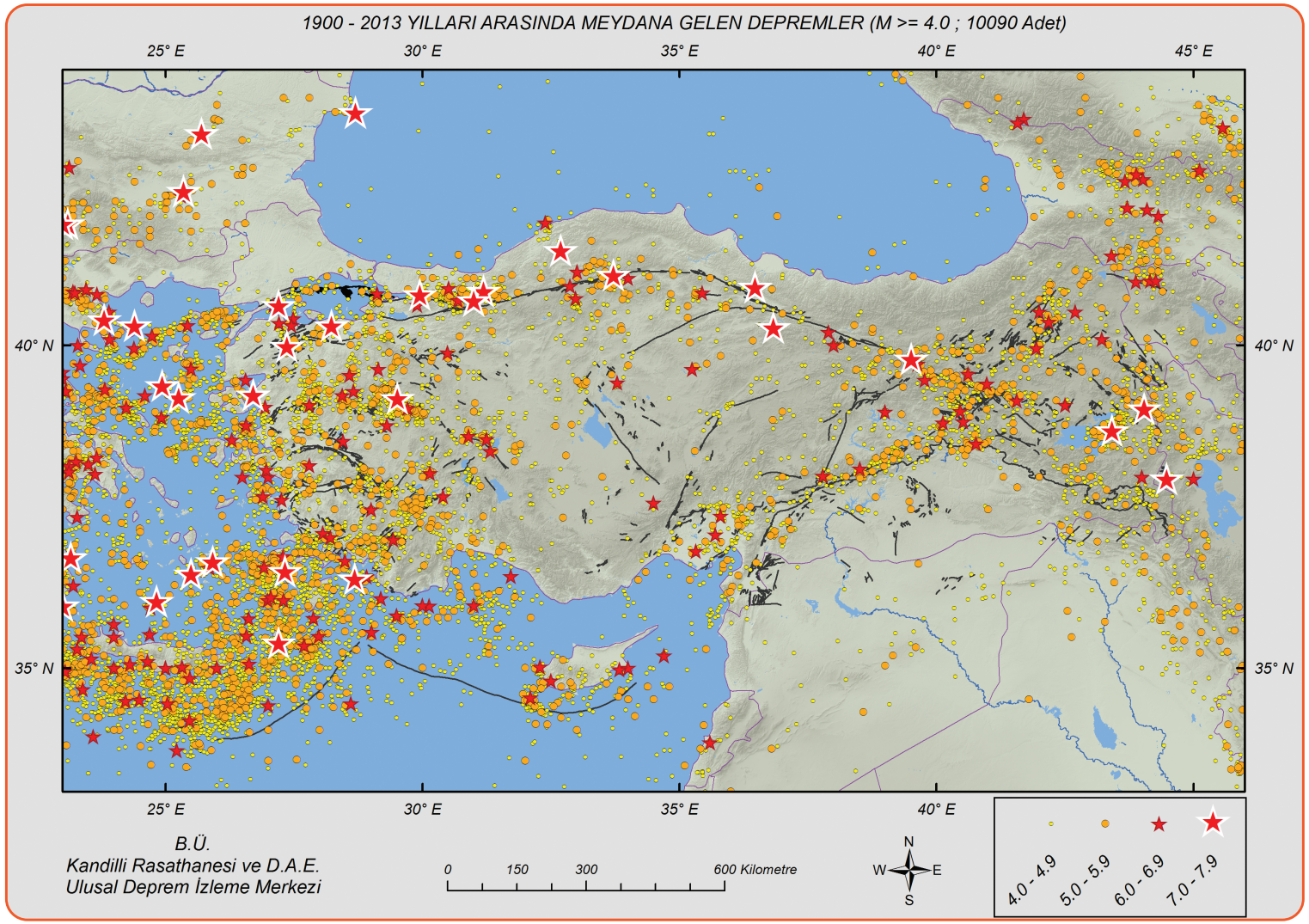

1900-2013 arası "Türkiye Deprem Etkinliği" haritası, son yüzyılda çok küçükten çok büyüğe kadar pek çok depremin olduğunu gösteren iyi bir örnektir. Aktif faylar üzerinde her an deprem olabilir.

GEÇMİŞTE DEPREMİN OLDUĞU YERDE, GELECEKTE DE DEPREM OLACAKTIR !

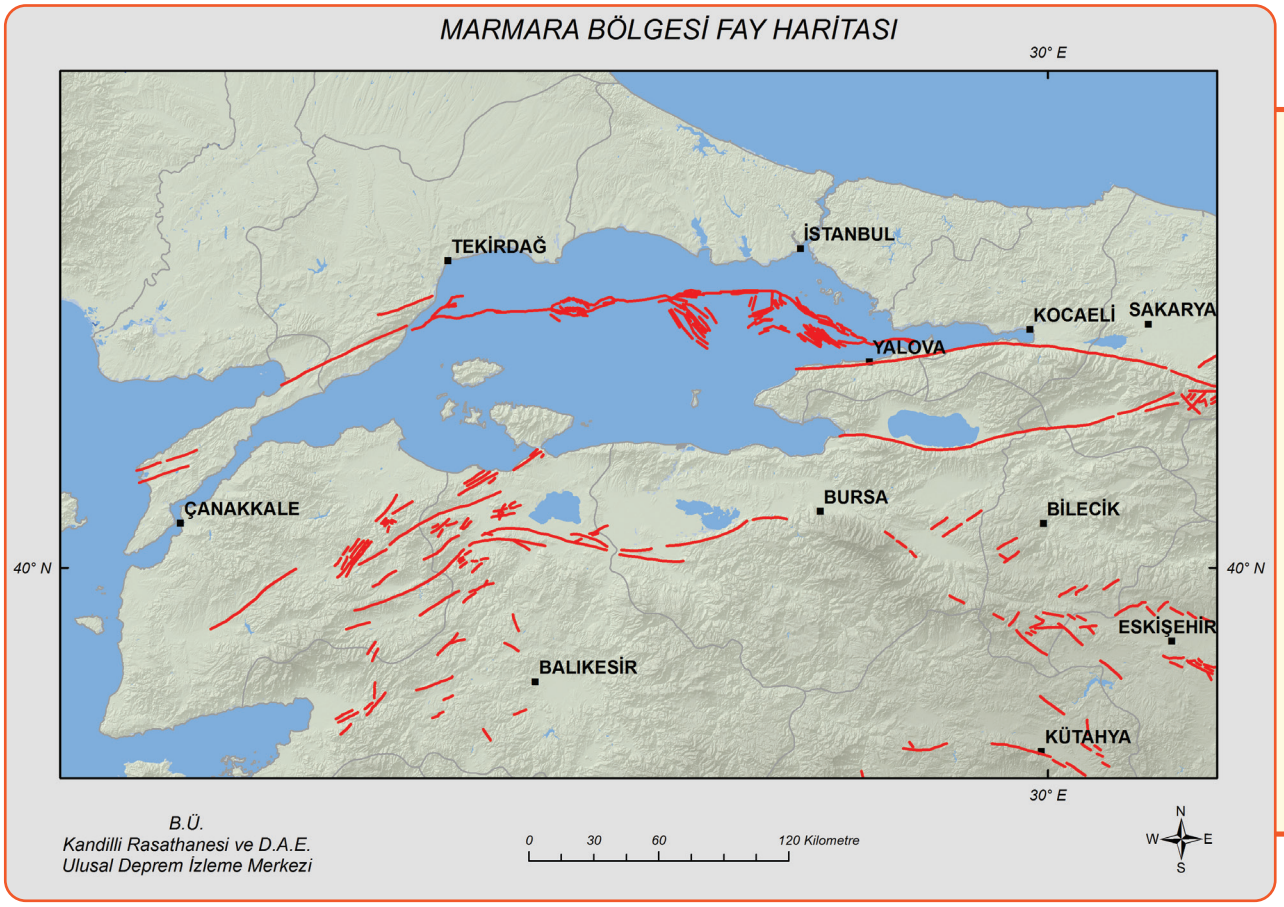

Marmara Denizi Merkezli Olası 7,5 Büyüklüğündeki Bir Depremde Yaşanabilecekler;

- 50-60 bin civarında ağır hasarlı bina,
- 500-600 bin civarında evsiz nüfus,
- 70-90 bin civarında can kaybı,
- 120-130 bin civarında ağır yaralı,
- 1000-2000 noktada su sızıntısı,
- 30 bin servis noktasında doğalgaz sızıntısı,
- Elektrik kablolarının %3'ünde kopma,
- 140 miyon ton enkaz,
- 1 milyon kişi için kurtarma operasyonu ihtiyacı,
- 330 bin çadır ihtiyacı,
- Yaklaşık 50 milyar dolar maddi kayıp.

AFETLER FARKLI YOLLARDAN DA HASARA SEBEP OLABİLİR; AFETİN ARDINDAN OLUŞABİLECEK İKİNCİL AFETLER

Tsunami

İstanbul kıyılarında oluşması olası en büyük dalga yüksekliği 5.56 metredir. En yüksek dalga Anadolu yakasında 10 km kadar uzunluktaki kıyı çizgisinde beklenmektedir. Tsunaminin kıyılara erişme zamanının 8 dakika ve kıyılarda ilerleme mesafesinin 150 metreden az olduğu saptanmıştır.

Yıkıcı Yangınlar

Deprem ve tsunamilerden sonra gaz hatlarının hasar görmesiyle, elektrik kıvılcımları yangınlara sebep olur. Hasar gören su tankları ve zarar gören boru hatları, hasar nedeniyle kapanan yollar da yangın söndürmede yeterli suyun ve ekibin sağlanamamasına neden olur.

Tehlikeli Madde Saçılımı

Sanayi tesisleri, laboratuvarlar ve benzeri tesisler bir depremde hasar gördüklerinde kimyasallar, böcek öldürücüler ve benzeri tehlikeli maddeler çevreye saçılabilirler.

Hasarlı Altyapı

Depremler, müdahale ve iyileştirme çalışmalarını zorlaştıracak ve kazalara neden olacak şekilde genelde yollara hasar vermektedir. Kırılan/kopan boru hatları, eldeki suyun kaybedilmesine neden olurken yolların ve binaların su altında kalmasına; gaz ve elektrik sistemlerindeki hasarlar yangınlara, büyük çaplı hizmet kayıplarına sebep olabilmektedir.

Baraj Çökmesi

Deprem sarsıntısı ve fayın kırılması baraj çökmesine, bu da potansiyel olarak çok büyük taşkına, su kıtlığına ve kirlenmeye yol açabilir.

Sıvılaşma

Güçlü yer sarsıntısı toprağın kaybedilmesine ve bir sıvı gibi davranarak bulunduğu yeri doldurmasına neden olabilir. Sıvılaşan zemin dayanım gücünü yitirerek çökme ve kırılmalara sebep olur. Bu şekilde yollar çökebilir, gaz ve su boru hatları kopabilir. Bu tehlike en çok gevşek, kumlu ve kötü sıkıştırılmış dolgulu, suya doymuş deniz seviyesindeki alanlarda görülür.

AFETLERİN ETKİLERİ İLE NASIL MÜCADELE EDECEKSİNİZ?

GÜVENLİ YAŞAM KÜLTÜRÜ

- Tehlike ve risklerin farkında olmalısınız
- Gerekli tedbirleri almalısınız
- Bireysel ve toplumsal sorumluluk almalısınız
- Toplumsal güç birliği oluşturmalısınız
- Yaşam çevresine duyarlı olmasınız
- Kentlilik bilincini artırmalısınız
- Gönüllülük çalışmalarına katılmalısınız
- Enerjiyi verimli kullanmalısınız

AFETLERİN ETKİLERİ İLE NASIL MÜCADELE EDECEKSİNİZ?

Afetlerin yıkıcı ve toplum hayatını sekteye uğratan etkileri kendini hemen gösterir. Hayatın normal akışı durur, altyapıda telafisi imkânsız zararlar meydana gelir. Su ve elektrik kesilir; haberleşme sekteye uğrar; yollar bozulur ve ulaşım durur. Bu durumda profesyonel ekiplerin, afet bölgesine ulaşımı saatler aldığı için anında müdahale gerçekleşmez. Birey ve ailelerin, böyle durumlar için afetlere önceden hazırlanmış olması gerekir.

Afet bilinci ve afetlere hazırlık, bireylerin "güvenli yaşam" kültürünün bir parçası olmalıdır. **Güvenli yaşam, her türlü tehlikenin getireceği zararlardan korunarak bilgili ve hazırlıklı olarak yaşamaktır.** Bunun için her an oluşabilen deprem ve yangınlar; sonbahar ile birlikte kuvvetlenen rüzgârlar; kışın yağan kar; ilkbahardaki sağanak yağışlar, seller, yıldırım ve heyelanlar; yazın güneşlenme, sıcak hava dalgaları ve orman yangınları gibi olaylardan korunmak için temel bilgileri öğrenmeli ve öğretmelisiniz.

Bugünü ve geleceği düşünerek doğaya saygı göstermeli, yaşadığınız kentin çevre bilinciyle gelişmesine katkıda bulunmalı, enerjinizi verimli kullanmalısınız.

Güvenli Yaşam Kültürü, toplumsal yaşam kalitesinin yükselmesi için,

- Hayatın tüm alanlarında oluşmuş ve oluşabilecek tehlike ve risklerin farkında olmayı,
- Gerekli tedbirleri alarak yaşamayı,
- Bireysel ve toplumsal sorumluluk almayı,
- Toplumsal güç birliği oluşturarak sorunun değil çözümün bir parçası olmayı,
- Yaşam çevresine duyarlı olmayı gerektirir.

Güvenli Yaşam Eğitimleri, Güvenli Yaşam Kültürüne sahip, afetlere karşı dirençli, bilinçli bir toplumun oluşturulması ve yaygınlaştırılması için tüm halkın,

- Afetlere karşı duyarlılığının artmasını,
- Kendisi ve yakın çevresi için gönüllü olarak afetlere hazırlık eğitimlerine katılmasını,
- Birey, aile, mahalle ve kurum düzeyinde zarar azaltma çalışmalarını başlatmasını,
- İstanbul için yürütülen afete hazırlık çalışmalarına katkı sağlamasını hedeflemektedir.

Dünyanın hiçbir ülkesinde sağlık, itfaiye, arama-kurtarma ekipleri gibi birimlerin tüm bireylere anında ulaşması mümkün değildir. Afet sonrası "altın saatler" olarak adlandırılan ilk 72 saat için her bireyin hazırlıklı olması şarttır.

Afet ve acil durumlarda sizlerin ne zaman, nerede, nasıl davranacağınızı belirleme ve bu durumlara karşı hazırlıklı olma adına yerine getireceğiniz temel 8 adımdan bahsedeceğiz.

Bu adımlar size afet ve acil durumlarda ne yapmanız, nasıl davranmanız gerektiğini önceden planlama fırsatı verir. Bu adımları gerçekleştirdiğinizde, afet ve acil durumlara karşı daha hazırlıklı olacağınızdan, aile bireylerinin karşılaşabileceği zararlar ve zor durumlar asgari düzeye inecektir.

Tüm aile üyelerinin katılımı ile (çocuklar dahil olmak üzere) bir aile toplantısı yaparak bu kitapçık içerisinde yer alan adımları tartışınız. Her bilgiyi çocuklarınızın da iyice öğrendiğinden emin olunuz.

"Yapılması gereken hazırlıkları yaptıktan sonra afetlerden korkmamak gerektiğini" bilerek, Afetlerle Birlikte Nasıl Yaşanır? sorusunun en güzel cevabını çevrenizdekilere sizler vereceksiniz.

1.
ADIM

1. ADIM YAŞAM ALANLARINDAKİ RİSKLERİ AZALTIN

Bir Afet Anında Yaşam Alanlarınızda Sizi Bekleyen Riskler Nelerdir?

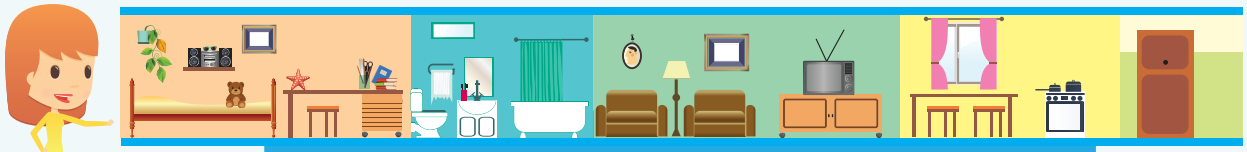

Binanız bir afette hasar görmeyebilir ancak evin içindeki eşyalar, cihazlar, ekipmanlar devrilebilir, düşüp kayabilir veya kırılabilir.

Evde, okulda, hastanede, ofiste;
Önce yaşadığınız ve çalıştığınız mekânlarda Tehlike Avı yaparak başlamalısınız.

Başlamadan önce şunu unutmamalısınız: Tehlike Avı çalışmasında tüm aile fertlerine düşen bir görev olmalı ve ailenin en küçük bireyinin de bu çalışmaya katılımı sağlanmalıdır.

Peki Tehlike Avı'nı nasıl yapacaksınız? Tehlike Avı tablosunda listelenen işleri yapabilirsiniz.

•Tespit edin (Hangi eşyalar size zarar verebilir?) Şimdi, evinize bir de bu gözle bakın.

- Salonda, mutfakta, banyoda, yatak odasında düşebilecek ve kayabilecek pek çok eşya vardır. Dolap kapakları sarsıntı ile açılabilir, dolaplar devrilebilir, ağır mutfak eşyaları zemin üzerinde hareket edebilir.

•Karar verin (Hangi eşyayı nereye ve hangi sabitleme yöntemi ile sabitlemelisiniz? Yoksa yerlerini mi değiştireceksiniz?) Örneğin;

- Ağır ve yüksek eşyaları size zarar vermeyecek alanlara taşıyın.
- Sürekli oturulan mobilyaları pencerelerden uzak alanlara yerleştirin.
- Camlardan kaynaklanabilecek risklere karşı pencerelerde kalın perde, film kullanın.
- Raflı mobilyalarda alt raflara ağır, üst raflara daha hafif eşyaları koyun.
- Fazla, gereksiz eşyalardan kurtulun.

Daha fazla bilgi ve sel/taşkın ve yangın konusundaki önlemler için arka sayfayı mutlaka okuyun! veya **www. guvenliyasam.org** adresini ziyaret edin.

1. ADIM

SEL/TAŞKIN ve YANGIN İLE İLGİLİ RİSKLERİ AZALTIN

1

Sel/taşkın ve yangın konusunda karşı karşıya bulunduğunuz riskleri tespit edin.

SEL/TAŞKIN

- ☐ Sel riskine karşı nasıl hazırlanacağınızı ve korunacağınızı öğrenebileceğiniz eğitim programlarına katılın. İlk yardım vb. tamamlayıcı eğitimleri alın.
- ☐ Sel konusundaki uyarıları meteoroloji radyosundan ve diğer kanallardan mutlaka takip edin. Gerektiğinde Meteoroloji Bölge Müdürlüğü'nden telefonla bilgi alın.
- ☐ Kısa süreli yoğun yağışların ani sele, uzun süreli yağışların ise taşkına neden olacağını unutmayın.
- ☐ Gerektiğinde kullanmak üzere kum, kum torbaları, naylon, çivi, kontrplak, tahta vb. inşaat malzemelerini depolayın ve hazırda bir alet sandığı bulundurun.
- ☐ Binanızda toprak seviyesi altında kalan bölümlerin rampa aşağıya olan giriş kısımlarında kum torbası vb. malzemeyle setler oluşturun.
- ☐ Su tahliye kanallarını (altyapı/ yağmur giderleri vb.) düzenli temizletin.
- ☐ Ana tesisatların bodrum kattan zemin üstü kata alınması için gerekli başvuruları yapın ve en kısa zamanda tesisatınızın yerini değiştirin.
- ☐ Bodrum katta jeneratörünüz varsa bunun yükseltilmiş bir döşeme üstüne alınmasını ve sabitlenmesini sağlayın.
- ☐ Elektrik prizlerini sel olasılığına karşı elektrikçi vasıtasıyla duvarda daha yüksek bir noktaya aldırın (zemin ve bodrum katta evi olanlar için).
- ☐ Bina inşası sırasında bodrum ve zemin katlarda su tahliyesi için kanal veya delikler yapılmış ise girişlerinin kapatılmadığından emin olun. Bu tür tahliye noktaları oluşturulmadıysa, apartman yönetiminden inşaat mühendisliği desteği ile bu kanalların oluşturulmasını talep edin.
- ☐ Yaşam alanı için başka tehlikeler tespit ettinizse bu listeye onları da ekleyin.

YANGIN

- ☐ Evdeki duman algılama dedektörleri, yangın uyarıcılar çalışır vaziyette olmalıdır. Pillerini her sene veya gerektiğinde değiştirin.
- ☐ Bozuk olan elektrik kablolarını ve elektrik bağlantı düzeneklerini değiştirin, kabloların sıkışmamış ve ezilmemiş olmasına dikkat edin.
- ☐ Göz kırpan ampülleri değiştirin. Elektrik kontaklarındaki arızalar evde çıkan yangınların olağan sebeplerindendir.
- ☐ Televizyon üzerinde asla yanmakta olan mum bırakmayın; televizyonun üzeri ve etrafı açık olmalıdır.
- ☐ Kibrit ve çakmakları çocukların ulaşamayacağı yerlerde muhafaza edin.
- ☐ Elektrikli aletlerin fişlerini, kullanmadığınız zaman prizden çıkarın.
- ☐ Son kullanma tarihi yaklaşan yangın söndürme tüplerini yangın söndürme tatbikatı yaparak boşaltın.
- ☐ Baca temizliğini yılda bir kez profesyonel ekiplere yaptırın.
- ☐ Bodrum veya tavan arasında yanıcı madde bırakmayın, kapılarını kapatın.
- ☐ Davlumbazlar, havalandırmalar ve filtreler yağdan arındırılmış, temizlenmiş olmalıdır.
- ☐ Dışarıdaki bir etkenden yangın çıkması ihtimaline karşı balkon ya da evinizin dışında eşya bırakmayın.
- ☐ Yangın battaniyesi, yangın ve tahliye sırasında işinize yarayabilir.
- ☐ Yangın söndürme eğitimlerine ve tatbikatlarına katılın.

YANGIN RİSKLERİNİ AZALTMADA

- ☐ İyi bir bina idaresi,
- ☐ Gerekli yangın yasaklarının konulması,
- ☐ Sabit tesisatın sık sık kontrolden geçirilmesi,
- ☐ Yangın tatbikatının yapılması,
- ☐ Acil ışıklandırma sisteminin kurulması,
- ☐ Elektrik tesisatına aşırı yüklenilmemesi,
- ☐ Korunma sistemi ve planının düzenli kontrol edilmesi,
- ☐ Yangın söndürme aleti bulundurulması, kullanımının öğrenilmesi ve duvara sabitlenmesi gerekmektedir.

SABİTLEMEDE KULLANILAN MALZEMELER

Sabitleme yapılacak duvar tipleri ve özellikleri		
Tuğla Dolgu Duvar	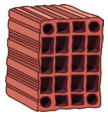	Eğer iyi korunmuşsa bu tip duvarlar sabitleme için uygun duvarlar olarak kabul edilir. Yaklaşık 150 kg'a kadar olan eşyaların sabitlenmesi teknik olarak mümkündür. 150 kg üzeri eşyaların sabitlenmesi için uzman desteği gerekir.
Betonarme Duvar		Yapısal olmayan eşyaların sabitlenmesi için güvenilir yapı elemanlarıdır. Betonarme duvarlar, 150 kg'dan ağır eşyaların sabitlenmesi için yapıların güvenli bölümlerinden biridir.
Gaz Beton Dolgu Duvar		Bu tip duvarların yumuşak bir yapıda olmaları nedeniyle 100 kg'dan ağır eşyaların sabitlenmesinde kullanılmaması önerilir. Zorunluluk halinde, duvar köprüsü kullanılarak orta ağırlıktaki eşyalar sabitlenebilir.
Alçı Panel Dolgu Duvar	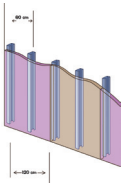	Binanın hareketlerine uyum sağlayan alçıpan duvarlar, hafif olmaları nedeniyle özellikle deprem bölgelerindeki yapılar için ideal sistemlerdir. Ancak yapısal olmayan eşyaların sabitlenmesinde bazı yardımcı tekniklere ihtiyaç duyulur. Alçıpan malzemenin yumuşaklığı nedeniyle yapısal olmayan eşyaların, duvarın içinde bulunan metal ya da bu profillere bağlı bir duvar köprüsüne sabitlenmesi şarttır.

Sabitlemede kullanılacak dübellerin özellikleri		
Plastik Dübeller		Piyasada en çok kullanılan, kolayca bulunabilen ucuz dübellerdir. Bu malzeme TSE damgalı plastik kalitesine uygun olmalı, uygulama anında çatlama, kırılma ve katlama yapılmamalıdır. Uygulamada dübel ölçüsüne uygun olan sunta vidası, trafo, hatta sac vidası kullanılabilir.
Gömlekli Çelik Dübeller		Sadece betonarme duvar ya da döşemelerde kullanılması önerilir. Orta ağırlıktaki yüklerde ve orta kalitedeki betonlarda kullanılabilen, çabuk montaj sağlayan bu malzeme kısa deliklerde ve düşük yüklerde bile rahatlıkla açılabilen gömlek yapısı ile güvenli tutma ve sıkma özelliğine sahiptir. Dolayısıyla titreşimli alanlarda rahatlıkla kullanılabilir.
Gaz Beton Dübeller		Gaz beton yüzeylere uygun olarak tasarlanmış bu plastik dübel türü, malzeme üzerinde emniyetli bir bağlantı kurar. Ayrıca spiral formundaki kanatlarıyla delik çapının 2 katı oranında yüzeyi sarma ve tutma olanağı sağlar. Plastik kalitesi yüksektir. Gaz beton dübel kullanırken çakma anında kırılma, katlanma ve çatlama olmamasına ve bağlanacak parça boyuna uygun vida kullanılmasına dikkat edilmelidir.
Kanatlı Alçıpan Dübeller		Ağırlığı en fazla 5 kg civarında olan eşyaların sabitlenmesinde kullanılan bu dübel alçı panel duvarlarda, alçıpan duvar ile aynı kalınlıktaki ince duvar bağlantılarında kullanılan özel bir dübel türüdür. Özel kanat yapısıyla uygulandığı noktada güvenli bir bağlantı yapar. İyi bir bağlantı için uygun boyda ağaç veya sunta vidası kullanılmalı, uygulanacak duvar kalınlığı ile dübel kafa boyu uyumlu olmalıdır.

SABİTLEMEDE KULLANILAN MALZEMELER

Sabitleme aksesuarları ve sabitleyebileceği eşyaların özellikleri		
Küçük Boy Metal L Profil	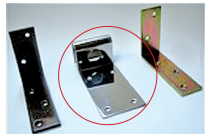	En az 20 mm eninde ve 2,5 mm kalınlığında, 0 – 75 kg ağırlığındaki eşyalar için önerilir.
Orta Boy Metal L Profil	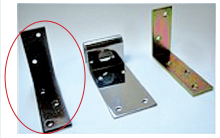	En az 30 mm eninde ve 3 mm kalınlığında, 75 – 150 kg ağırlığındaki eşyalar için önerilir.
Bir Ayağı Uzun Boy Metal L Profil	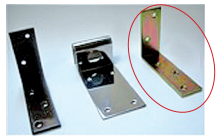	Sabitlenecek eşya sabitleneceği duvardan uzakta ise kullanılır.
Dar Dokuma Kayış		Vidalama yöntemine başvurulamayan, 0 – 75 kg arası eşyaların sabitlenmesinde kullanılır.
Geniş Dokuma Kayış		Vidalama yöntemine başvurulmayan, 75 – 150 kg arası eşyaların sabitlenmesinde kullanılır.
Plastik Klipsli Şerit		Çok ağır olmayan ve masa üstünde kullanılan bilgisayar kasası ve monitörü, küçük boy televizyonlar, küçük ve orta boy elektronik eşyalar, tezgâh üstü laboratuvar aletleri ve tezgâh üstü cihaz gibi eşyalar için kullanılır.
Kendinden Yapışkanlı Cırt Bant		Alçak, ağır olmayan ve devrilme riski taşımayan faks makineleri, yazıcılar, video ve DVD oynatıcıları, ses sistemleri, telefonlar, saatler ve benzer donanımlar için kullanılır.

2.
ADIM

2. ADIM AİLE AFET PLANINIZI HAZIRLAYIN

Ailenizle Birlikte Planlayın.

Afetlerde altın saatler olarak adlandırılan, en az 3 günlük süreyi kapsayan bir Aile Afet Planı yapmalısınız. Bunun için;

Ailenizle buluşabileceğiniz güvenli alanlar belirleyin.

- Ev içinde
- Bina dışında
- Mahalle dışında

Afetten önce, afet sırasında ve sonrasında neler yapılacağını bilin, eğitimlere katılın, tatbikat yapın.

Bölge dışından ailenize ve arkadaşlarınıza bilgi aktarabilecek bir irtibat kişisi belirleyin.

Acil durum sonrasında şehir içinden destek ve yardım alınabilecek kişi veya kişileri önceden belirleyin.

Aile Afet Planı'nı hazırlarken bir afet sırasında çocuğunuz okulda ise afet sonrasında onu okuldan kimin alacağını da belirleyin. Kendiniz ve çocuğunuz için "Acil Durum Bilgi Kartı" hazırlayın.

Acil durum telefon numaralarını ve bu numaraları nasıl aramanız gerektiğini öğrenin.

Sorumlu olduğunuz tüm kişiler ve canlılar için hazırlık yapın.

Daha fazla bilgi ve sel/taşkın ve yangın konusundaki önlemler için arka sayfayı mutlaka okuyun! veya **www. guvenliyasam.org** adresini ziyaret edin.

2. ADIM

AİLE AFET PLANINIZI HAZIRLAYIN

Olası bir afetten önce ailenizle, komşularınızla, işyerindeki çalışma arkadaşlarınızla konuşun ve her birinizin afet öncesinde, afet sırasında ve sonrasında neler yapacağınızı planlayın.

Afet sırasında güvende olmak için ŞİMDİ planlayın

ÇÖK, KAPAN ve TUTUN hareketini deprem anında uygulamayı alışkanlık haline getirin.

Her bir odada sağlam masa, kanepe gibi güvenli noktalar belirleyin.

Afet başladığında nerede olduğunuza bakmaksızın kendinizi nasıl koruyacağınızı öğrenin.

Afetten sonra nasıl müdahale edeceğinizi ŞİMDİ planlayın

- ☐ Önemli aile bilgilerini kayıt altına alın. Bu bilgiler için aile afet planı örneğine bakın.
- ☐ Eviniz için yangın söndürücü temin edin ve doğru kullanmayı öğrenin.
- ☐ Ev/işyeri için yangından kaçış planınızı yapın ve tatbikatlar ile planınızı test edin.
- ☐ Yetkili kurumlardan ilk yardım eğitimi alın. Bu eğitimleri aldıysanız yasal tekrar sürelerinde tazeleme eğitimlerine katılın, sertifikanızı aktif tutun.
- ☐ Evinizdeki tesisatların nereden kapatıldığını öğrenin.
- ☐ Gaz kokusu varsa veya gaz kaçağı sesi duyuyorsanız gazı kapatın.
- ☐ Evinizdeki duman dedektörlerini aylık olarak kontrol edin.
- ☐ Acil bir durumda yardımlaşacağınız kişileri belirlemek için komşularınızla birlikte çalışın.
- ☐ Bölgenizde tsunami tehlikesi bulunan alanları ve güvenli alanların nereler olduğunu öğrenin.
- ☐ Tsunami uyarısını nasıl alacağınızı öğrenin.
- ☐ Tsunami tehlikesinin olduğu bir bölgedeyseniz, 103.0 AFAD radyo kanalını takip edin.
- ☐ Tsunami tehlikesi varsa sahilden uzaklaşın, radyonuzu-televizyonunuzu açarak ne yapmanız gerektiği konusunda bildirilecek talimatları takip edin.
- ☐ Özel ihtiyaç grubundaki aile üyeleri veya komşularınızın ilaç, özel diyet ve tekerlekli sandalye gibi ihtiyaçlarını belirleyin.
- ☐ Bir apartman/yakın komşu toplantısı yaparak diğer komşularınızı bu konuda bilgilendirin ve binanız için genel bir planlama yapın.

2. ADIM

AİLE AFET PLANINIZI HAZIRLAYIN

2

Afetten sonra müdahale ve haberleşme için ŞİMDİ plan yapın.

- ☐ Sarsıntı bittiğinde, ailenizle buluşabileceğiniz güvenli alanlar belirleyin.
  Ev içindeki buluşma noktası: Çıkış yolu üzerinde, güvenli ve merkezi bir yer olsun.
  Bina dışındaki buluşma noktası: Mahalleniz yeterince güvenliyse, tehlikelerden uzak buluşabileceğiniz bir yer seçmelisiniz. Bu, bir park ya da meydan olabilir. Belediyenizden bölgenize ait toplanma alanınızı öğrenebilirsiniz. Toplanma alanı için belirlediğiniz güzergâhın sel/taşkın riski taşımadığından emin olun.
  Mahalle dışındaki buluşma noktası: Mahallenizin güvenli olmaması durumunda çocuklarınızın devam ettiği okul ya da tüm aile üyelerinin bildiği bir akrabanın evi mahalle dışındaki buluşma noktası olabilir.
- ☐ Önemli telefon numaralarından oluşan güncel bir listenin, aile üyelerinin tümünde bulunmasını sağlayın.
- ☐ Bir afetten sonra evinizin ikamete uygun olmaması durumunda nerede kalabileceğinizi belirleyin.
- ☐ Çocuğunuzun okulunun veya kreşinin afet ve acil durum planları olup olmadığını öğrenin.
- ☐ Çocuğunuzun her zaman boynunda taşıyacağı Acil Durum Bilgi Kartı'nı hazırlayın.
- ☐ Çocuğunuzun okulundaki sorumlu kişilerin ve onu teslim alacak kişilerin sizinle nasıl irtibata geçeceklerini planlayın, onlarla paylaşın.
- ☐ Kimlik, tapu, sigorta poliçesi ve finansal kayıtlar gibi önemli belgelerinizin kopyalarını ve aile fertlerinin kişisel eşya envanter listesini su geçirmez, güvenli bir kutu/poşet içinde muhafaza edin. Elektronik kopyalarını oluşturun ve farklı birkaç adreste yedekleyin.

Bölge Dışı Bağlantı Kişisini Belirleyin

Afet sonrasında aynı anda herkes telefonuyla yakınlarını aramaya başladığında kapasite aşılabilir ve telefonlar çalışmayabilir. Bu durumda il dışında bir kişiye ulaşmak, afet yaşamış aynı kentteki kişilere ulaşmaktan daha mümkün olacaktır. Bu kişiye "Bölge Dışı Bağlantı Kişisi" adı verilmektedir.

- ☐ Bölge dışı bağlantı kişisini (iletişim kişisini), mümkünse başkent ve büyükşehirler dışında yaşayan yakınlarınız arasından belirleyin.
- ☐ Bu kişiye sizin durumunuz ile ilgili bilgiye ulaşmak isteyen bütün aile ve akrabalarınızın telefon numaralarını verin.
- ☐ Tüm aile üyelerine, akrabalara, çocuğunuz ve aile üyelerinizle ilgilenecek ve sizi merak edecek olan kişilere de bu kişinin telefon numarasını verin.
- ☐ Afet sonrası durumunuzu, bölge dışı bağlantı kişisine yalnızca kısa bir telefon konuşması veya mesaj atarak haber verin.
- ☐ Bölge dışı bağlantı kişisi de sizden aldığı bilgileri; aile üyelerine, akrabalara, sizi merak ederek arayacak olan kişilere bilgi vererek aranızdaki iletişimi sağlayacaktır.

AİLE AFET PLANINIZI HAZIRLAYIN

Şehir İçi Destek Kişilerini Belirleyin

Herhangi bir afet ve acil durum sonrasında şehir içinden destek ve yardım alınabilecek kişi veya kişilerin de önceden belirlenmesi önemlidir. Bu kişi akraba, arkadaş ve komşunuz olabilir.

- ☐ Ailenizde yaşlı, engelli, çocuk varsa; evde olmadığınız ya da bu kişilere ulaşamadığınız durumlarda, şehir içi destek kişisinden onların kontrol edilmesini isteyin.
- ☐ Çocuğunuzu okuldan almasını planladığınız kişileri şehir içi destek kişisi olarak düşünün.

Bu kişileri seçerken kendi ailelerine de öncelikli olarak ulaşmak isteyeceklerini dikkate alın ve buna göre planlama yapın.

Acil Durum Bilgi Kartları

Bir afet ya da acil durumla karşı karşıya kaldığınızda kullanabileceğiniz, hakkınızda tanıtıcı bilgileri içeren ve uzman ekiplerin sizlere daha doğru ve etkin yardımcı olabilmesini sağlayan acil durum bilgi kartını doldurmanız ve sürekli yanınızda taşımanız gerekir.

- ☐ Afet sırasında çocuğunuzun okulda olması halinde, afet sonrasında onu okuldan kimin alacağını Aile Afet Planı'nda belirleyiniz.
- ☐ Bu kişileri de afet sonrası durumlarını ve çocuğu alıp alamayacaklarını bölge dışı irtibat kişisine bildirin.
- ☐ Bu kartta çocuğunuzu okuldan alacak kişilerin adı-soyadı, telefonu ve son 6 ayda çekilmiş bir fotoğrafına mutlaka yer verin.
- ☐ Çocuğunuza bir afet sonrasında onu almak üzere okula ulaşana kadar okuldan ayrılmaması ve tanımadığı kişilerin yardım tekliflerini kesinlikle kabul etmemesi gerektiğini tembih edin.

NOT: Velileri/yakınları gelmeyen çocuklar Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'na bağlı Çocuk Esirgeme Kurumu tesislerinde güvence altına alınacak, gerekli durumlarda tutanak tutularak hastanelere sevk edileceklerdir. Teslim edilen kişilerden de tutanakla bilgi alınacaktır. Çocuğu teslim eden okul görevlisi ve okul yönetimi çocuğun doğru kişiye teslim edilmesinden ve güvenliğinden yasal olarak sorumludur.

Acil Durum İletişimi

Acil durum telefon numaralarını ve bu numaraları nasıl aramanız gerektiğini öğrenin. Çocuklarınıza da mutlaka bu numaraları ve bu numaraların nasıl aranması gerektiğini öğretin.

Acil Durumlarda ihtiyacınız olabilecek telefon numaraları:

ALO AFAD: 1-2-2 | ACİL YARDIM: 1-1-2 | İFTAİYE: 1-1-0 | POLİS İMDAT: 1-5-5 | JANDARMA: 1-5-6

AİLE AFET PLANINIZI HAZIRLAYIN

Acil Durum Telefon Numaralarını aradığınızda;

- ☐ Kim olduğunuzu ve hangi numaradan aradığınızı belirtin,
- ☐ Kesin yer ve adres verin,
- ☐ Olayın tanımını doğru ve eksiksiz yapın,
- ☐ Bu bilgileri paylaşmadan ve telefonu kapatmanız söylenmeden kapatmayın,
- ☐ Yardım gelene kadar güvenli bir alanda bekleyin,
- ☐ Acil durumlar olmadığı sürece acil durum telefon numaralarını gereksiz yere aramayın,
- ☐ Çocuklarınıza, acil durum telefon numaralarının gereksiz yere aranmaması gerektiğini öğretin.

Özel İhtiyaç Sahipleri için planınızı hazırlarken aşağıdakileri dikkate alın;

Kendiniz veya bir yakınınız özel ihtiyaç sahibi ise bilgilenin;

- ☐ Afet öncesi, sırası ve sonrası için özel ihtiyaçlarınızın neler olduğunu listeleyin.
- ☐ Destek kişinizi ve sizin gibi özel ihtiyaç sahibi yakını olanların kuracağı ağınızı belirleyin ve kendilerini bilgilendirin.
- ☐ Varsa aşağıdaki bilgileri planınıza dahil edin;
  - Haberleşme araçlarınızı
  - Ulaşım araçlarınızı
  - Düzenli olarak tıbbi (diyaliz gibi) tedavilerinizi
  - Kişisel bakım yardım ihtiyacınızı
  - Elektrikli ekipman veya benzeri kalıcı ekipmanlarınızı
  - Tekerlekli sandalye, baston, değnek gibi hareket etmenize yardımcı olan araçlarınızı
  - Rehber hayvan (engelliler için) bilgilerinizi

GÜVENLİ YAŞAM İÇİN

1

adım atalım

eğitim alalım

3.
ADIM

3. ADIM AFET ve ACİL DURUM ÇANTANIZI HAZIRLAYIN

Afetlerde ihtiyaç duyabileceğiniz ve hayatınızı sürdürecek gereksinimleriniz için en az 3 günlük gerekli malzemeleri toparlayıp,
Afet ve Acil Durum Çantalarınızı hazırlamalısınız.

- İlaçlarınız, kullanım listesi, tıbbi kayıtların kopyası, aile hekimizin adı ve irtibat bilgilerini
- Aile fertleri için tıbbi muvafakat formları ve kimliklerinizin kopyası
- İlk yardım çantası ve el kitabı, (varsa) ilk yardım kimliğinizin fotokopisi
- Lateks olmayan eldivenler, toz maskeleri
- Yedek gözlük veya lens ve temizleme solüsyonu
- Düdük (kurtarma ekibine yerinizi bildirmek için)
- Sağlam ayakkabı, yedek elbise, battaniye
- Acil durumda aranacak bölge dışı bağlantı kişilerinin listesi
- Şişelenmiş su, su oranı ve kalorisi yüksek hazır gıdalar
- Yedek ampul ve pilleriyle el feneri
- Çocuklar için oyuncak, renkli kalem, peluş hayvan gibi duygusal güven oluşturacak ögeler
- Tuvalet ihtiyaçları ve kişisel bakım malzemeleri
- Ev, araba, işyeri, kasa vb. için yedek anahtarlar
- Acil durum için küçük banknotlardan ve bozukluklardan oluşan nakit para (ATM'ler çalışmayabilir)
- Yerel yol haritası

Mümkünse hane halkı ve araç için de çanta hazırla! Ailende engelli, yaşlı, çocuk, özel ihtiyaç sahipleri varsa onların özel malzemelerini koymayı UNUTMA!

Daha fazla bilgi ve sel/taşkın ve yangın konusundaki önlemler için arka sayfayı mutlaka okuyun! veya **www. guvenliyasam.org** adresini ziyaret edin.

3. ADIM

AFET ve ACİL DURUM ÇANTANIZI HAZIRLAYIN

1

Yaşadığınız çevredeki afet tehlikesinin boyutlarına ve türüne göre ilk günlerdeki kişisel ihtiyaçlarınızı karşılamak üzere hazırlayacağınız bu çantalar, sorumlu olduğunuz tüm kişi (bebekler, yaşlılar, engelliler) ve canlılar (evcil hayvanlar) için en az 3 günlük ihtiyaçları (özel ihtiyaçlar dahil) içermelidir. Evinizde bir çanta, arabanızda bir başka çanta, işyerinizde de ayrı bir çanta bulundurun.

Ailenizin ortak kullanacağı malzemeleri içeren ve en az 7 günlük Hane Halkı Afet ve Acil Durum Çantası hazırlayın.

- ☐ Su (şişede günlük kişi başı ortalama 3 litre)
- ☐ Gaz ve su tesisatlarını kapatmada (ihtiyaç varsa) kullanılacak araç-gereç
- ☐ İş eldiveni ve koruyucu gözlük
- ☐ Atıklar için ağır işlere uygun plastik torba, tente, yağmurluk, izolebant, koli bantı vb.
- ☐ Yedek dayanıklı pilleriyle portatif radyo
- ☐ Yedek el feneri veya ışık çubukları
- ☐ Paket ve konserve gıda
- ☐ Dışarıda yemek yapmak için mangal kömürü, kibrit veya kamp ocağı
- ☐ Pişirme kap-kacağı, elle çalışan konserve açacağı
- ☐ Evcil hayvan gıdası, hayvan taşıma çantası/kutusu ve dizginleri
- ☐ Rahat, sıcak tutan giyecek ve çorap
- ☐ Battaniye ve/veya uyku tulumu, belki çadır
- ☐ Önemli belgelerin kayıtları (tapu, sigorta, banka hesabı vb.)

Araç Afet ve Acil Durum Çantası

Kişisel afet ve acil durum çantanızda mutlaka gerekli olanlara karar verin ve ekleyin;

- ☐ İlaveten 6 litre su
- ☐ Lastik tamir kiti, atlatma kablosu, pompa ve işaret fişeği, beyaz imdat bayrağı
- ☐ Mevsime uygun malzemeler: kış (battaniye, bere, eldiven, kürek, kum, zincir, cam kazıyıcı vb.); yaz (güneş kremi, şapka vb.)

AFET ve ACİL DURUM ÇANTANIZI HAZIRLAYIN

Özel İlgi Grupları için Afet ve Acil Durum Çantasına İlave Edilecekler;

- ☐ Engellilik veya sağlık durumunuzla ilgili yazılı açıklamalar
- ☐ Tıbbi uyarı etiketleriniz veya bilezikleriniz
- ☐ Tıbbi ekipman ve yardımcı cihazlar (ihtiyaca göre gözlük, işitme cihazı, katater, baston, değnek, akülü tekerlekli sandalye, aküyle çalışan teknolojik yardım cihazları gibi), bunların yedek pil/aküleri ve şarj cihazı
- ☐ Reçete sahibinin adı, dozu, kullanım periyodu, doktoru ve eczacısını da içerecek şekilde tedavinizde kullandığınız ilaçların listesi
- ☐ İlacınızın (mümkünse yedek ilaç, oksijen, insülin vb.) soğuk ortamda muhafaza edilmesi gerekiyorsa, ilaçlarınızı buz kalıbı içinde veya bir soğutucu içinde saklanacağı yere ulaştırın.
- ☐ Şehir içi veya şehir dışındaki destek ağı üyelerinin ve hizmet sağlayıcılarının acil durum iletişim bilgileri listesi
- ☐ Rehber hayvan için gıda, künye, aşı kartı, veteriner irtibat bilgisi
- ☐ Beyaz imdat bayrağı veya beyaz kıyafet, düdük, el feneri ve/veya lazer pointer
- ☐ Yerelde siz ve sizin durumunuzdakilere yardım eden sivil toplum kuruluşlarının listesi
- ☐ Söylediklerinizin (veya işitme engelli iseniz) anlaşılmaması durumunda yardım ekibiyle irtibat kurmak üzere kişisel lamine haberleşme tahtası ve kalemi

GÜVENLİ YAŞAM İÇİN

1

adım atalım

eğitim alalım

4.
ADIM

4. ADIM EVİNİZİN YAPISAL RİSKLERİNİ BELİRLEYİN

Afetlere dirençli yapılar, olası risklere dayanımı yüksek olarak inşa edilmiş yapılardır.

- Yapı türüne uygun (ahşap, kagir, kerpiç, karma yapı) ve doğru şekilde inşa edilmiş
- Yönetmeliklerdeki dayanım koşullarına uyan
- İnşa sonrası kullanım sırasında düzenli bakım gören
- Yapılış amacından farklı bir amaç için kullanılmayan, kullanılıyorsa da proje ve hesapları buna uygun olarak tekrar yapılıp onaylanmış
- Proje dışı tadilatlar yapılmamış
- Bulunduğu il/mahalle/parseldeki olası tüm afetlere uygun tasarlanmış
- Mühendislik hizmeti almış

yapılar, afete dirençli yapılardır.

Daha fazla bilgi ve sel/taşkın ve yangın konusundaki önlemler için arka sayfayı mutlaka okuyun! veya **www. guvenliyasam.org** adresini ziyaret edin.

4. ADIM

SARSINTIDA BİNANIZ NASIL DAVRANACAK?

BİNANIZIN ZAYIF YÖNLERİNİ TESPİT EDİN ve GEREKENLERİ YAPIN

Afete Dirençli Yapılaşmanın Önemi

Son yıllarda ülkemizde "Kentsel Dönüşüm" çalışmalarına hız verilmiştir.

Kentsel dönüşümün amacı;

- Yerleşimi tehdit eden her türlü tehlikeden doğan riskleri azaltmak,
- Yerleşimlerin içindeki düzensiz ve kötü yapılaşmayı gidermek,
- Afete dayanıksız ve sağlıksız yapılaşmaları yenilemek,
- Fiziksel çöküşü durdurmak ve tarihi dokunun sürdürülebilirliğini sağlamak,
- Yapı, çevre ve kentsel yaşam kalitesini artırmak,
- Mimari ve tarihi değerleri gün ışığına çıkarmak ve yeni işlevler kazandırarak kullanıma açmaktır.

Kentsel dönüşüm, sadece bir yıkım ve alan temizliği demek değil, bir proje ve plan dahilinde eskimiş, yıpranmış ve risk taşıyan alanların planlanıp modellenerek yenilenmesidir.

Afete Dirençli Yapı Kavramı

Yapı elemanlarıyla ilgili olan riskleri kendi içinde ikiye ayırmak mümkündür:

- Birincisi, taşıyıcı olmayan yapı elemanlarının hasar görmesi sonucu oluşabilecek risklerdir. Bunlar arasında bölme duvarlarının yıkılması, dökülmesi, devrilmesi, sıvaların dökülmesi, camların kırılması ve benzeri hasarlar nedeniyle oluşabilecek riskler sayılabilir.
- İkinci tür riskler, taşıyıcı yapı elemanlarının hasar görmesi durumunda oluşabilecek risklerdir. Bu tür risklerin gerçekleşmesi durumunda ortaya çıkacak zararlar çok daha büyük olabilir; hatta hasarın boyutu yapının tamamen göçmesine (yassı kadayıf şeklinde) kadar varabilir. Betonarme bir yapının taşıyıcı sistem elemanları (kolon, kiriş, perde, temel, döşeme) açısından güvenlik düzeyi ne kadar yüksek ise risk o kadar azdır. Ya da bunun tersi olarak, güvenlik düzeyi ne kadar düşükse maddi kayıp ve can kaybı riski o derece yüksektir.

Yapısal zararların nedenleri çoğunlukla insan hatalarından kaynaklanmaktadır;

- Zemin özelliklerini dikkate almayan yapılaşma: Dere ve eski su yataklarına inşaat yapmak.
- Binayı projede belirtilen kullanım amacı dışında kullanmak: Konut olarak tasarlanmış bir binayı dershane veya işyeri olarak kullanmak.
- Yapı özelindeki düzensizlikler, taşıyıcı sistemdeki değişiklikler: Özellikle binanın alt kısımlarındaki kolonların kesilmesi.
- Binaya ilave yük getirmek: Kaçak kat yapmak.
- İnşaat ustalarının ehil olmaması nedeniyle bilinçsiz yapım süreci.
- Yapım sürecinin mevzuatlara uygun yürütülmemesi, yetersiz denetim.

4. ADIM

AFETE KARŞI GÜVENLİ BİNA

Binalarda güvenlik düzeyinin düşük olmasının başlıca nedenleri şunlardır;

- Kolon-kiriş birleşim bölgelerine sargı donatısının (etriye) doğru ve yeterli miktarda konmaması,
- Beton dayanımlarının çok düşük olması veya betonun yanık olması,
- Kolon kesitlerinin çok küçük olması,
- Binada yumuşak kat olması.
- Yapıların yürürlükteki mevzuatlara uygun olarak projelendirilmemesi ve/veya inşa edilmemesi.

Ev Kiralarken ya da Satın Alırken Nelere Dikkat Etmeliyiz?

- Mimarlar ve inşaat mühendisleri tarafından tasarlanmış ve inşa edilmiş olmasına,
- Yönetmeliğine uygun şekilde inşa edilmiş olmasına,
- İnşaatın eğitimli işçiler tarafından yapılmış olmasına,
- Ruhsatının/iskanının olmasına,
- Proje amacına uygun olarak kullanılmasına ve yapılmış olan değişiklikler için tadilat ruhsatının bulunmasına,
- Malsahibi/kiraya verene binada ne tür güçlendirmenin yapıldığını sormaya dikkat etmeliyiz.

Afete Karşı Güvenli Bina Yapım Süreci;

İnşaatın başlamasından yapıların kullanıma açılmasına kadar geçen tüm süreçler aşağıdadır.

- Yapı Ruhsatı Alma
- İnşaat Süreci
- İskân Ruhsatı (yapı kullanım izni)

SEL/TAŞKIN

- Bulunduğunuz yerin sele maruz kalma riskini öğrenin. Sel yataklarına yerleşmemeye özen gösterin.

YANGIN

Yapısal bakımdan yangından korunmada;

- Yapılarda yanması güç yapı malzemelerinin kullanılması,
- Yangının yayılmasını önlemek amacıyla, yangın bölümlerinin oluşturması,
- Dumanların yayılmasını önlemek için duvardan sızmaların önlemesi,
- Yangının etkilerinden korunmuş kısa kaçış yollarının sağlanması,
- Ateşleyici ve yanıcı malzeme kaynaklarının ayrılması,
- Her an çalışabilecek durumda faal yangın söndürme cihazlarının bulundurulması,
- Konu ile ilgili mevzuatın ve mevzuat değişikliklerinin takip edilmesi gerekmektedir.

GÜVENLİ YAŞAM İÇİN

1

adım atalım

eğitim alalım

5.
ADIM

5. ADIM CAN ve MAL VARLIĞINIZI GÜVENCEYE ALIN

Kendinizi, ailenizi ve evinizi, afetin yol açacağı ekonomik zararlardan korumak için alabileceğiniz en temel önlem evinizin sigortasını yaptırmaktır. Sigorta yaptırarak, depremde hasar gören veya yıkılan evlerin zararını karşılayabilirsiniz. Bu sayede hayatınız daha çabuk normale dönecektir.

Daha fazla bilgi ve sel/taşkın ve yangın konusundaki önlemler için arka sayfayı mutlaka okuyun! veya **www. guvenliyasam.org** adresini ziyaret edin.

5. ADIM

RİSK TRANSFERİ

2000 yılında kurulan Doğal Afet Sigortaları Kurumu (DASK), ülkemizde Zorunlu Deprem Sigortası edindirme, uygulama ve yönetimi faaliyetlerinden sorumlu tüzel bir kamu kuruluşudur.

Zorunlu Deprem Sigortası:

Binalarda depremin doğrudan neden olduğu maddi zararları; deprem nedeniyle ortaya çıkan yangın, infilak, tsunami ve yer kayması sonucu oluşan maddi zararları teminat altına alan zorunlu sigortayı ifade eder. Bu sigortanın kapsamında bulunan binalar şunlardır:

- Tapuya kayıtlı ve özel mülkiyete tabi taşınmazlar üzerinde mesken olarak inşa edilmiş binalar,
- 634 sayılı Kat Mülkiyeti Kanunu kapsamındaki bağımsız bölümler,
- Bu binaların içinde yer alan ve ticarethane, büro ve benzeri amaçlarla kullanılan bağımsız bölümler,
- Doğal afetler nedeniyle devlet tarafından yaptırılan veya krediyle yapılan meskenler.

Yukarıdaki koşullara uyan kat irtifakı tesis edilmiş binalar, tapuda henüz cins tahsis yapılmamış ve tapu kütüğünde vasfı "arsa, vs." olarak görünen binalar, tapu tahsisi henüz yapılmamış kooperatif evleri için de Zorunlu Deprem Sigortası yaptırılması gerekmektedir. Henüz bağımsız tapusu olmayan meskenlerin sigortası, sigorta ettirenin beyanına dayanarak ve arsa tapusuna ait bilgilerle yapılabilmektedir.

Zorunlu Deprem Sigortası yaptırmakla:

- Devletin bütçe imkânlarıyla ilişkili olmaksızın, maddi kayıpları derhal telafi eden somut bir güvenceye sahip olacaksınız.
- Deprem hasarlarının karşılanması için amaçlanan uzun vadeli kaynak birikimine küçük katkı sağlamış ve büyük depremler sonrası gündeme gelen muhtemel ek vergileri önlemiş olacaksınız.
- Yapı standartlarının uygulanmasına, sağlıklı yapılaşmaya ve modern bir toplumsal yapının oluşturulmasına önemli bir katkıda bulunmuş olacaksınız.

Zorunlu deprem sigortasının haricinde, belirlediğiniz tehlikeler için de sigorta yaptırarak riskinizi transfer edebilirsiniz. Aşağıdaki durumlarda oluşan zararlarınız zorunlu deprem sigortası teminatının kapsamına girmez:

Enkaz kaldırma masrafları
Kâr kaybı
İş durması
Kira mahrumiyeti
Alternatif ikametgâh ve işyeri masrafları
Mali sorumluluklar ve benzeri başkaca ileri sürülebilecek diğer bütün dolaylı zararlar
Her türlü taşınır mal, eşya ve benzerleri
Tüm bedeni zararlar ve vefat
Manevi tazminat talepleri
Deprem ve deprem sonucu oluşan yangın, infilak, tsunami veya yer kaymasının dışında kalan hasarlar
Depremden bağımsız olarak, binanın kendi kusurlu yapısı nedeniyle zamanla oluşmuş zararlar

Bu tür zararlar için, Zorunlu Deprem Sigortası'na ek olarak **yangın, sel/taşkın, heyelan, hayat, sağlık ve geniş kapsamlı konut sigortalarını** tercih edebilirsiniz.

6.
ADIM

6. ADIM AFET SIRASINDA KORUNUN

Bir afet anında;

Sakin olmalı,

Balkon, merdiven ve asansörden uzak durmalı ve

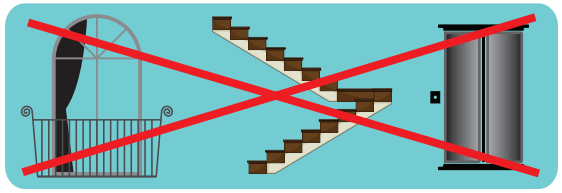

Sabit bir yerde **Çök – Kapan – Tutun** hareketini uygulamalısınız.

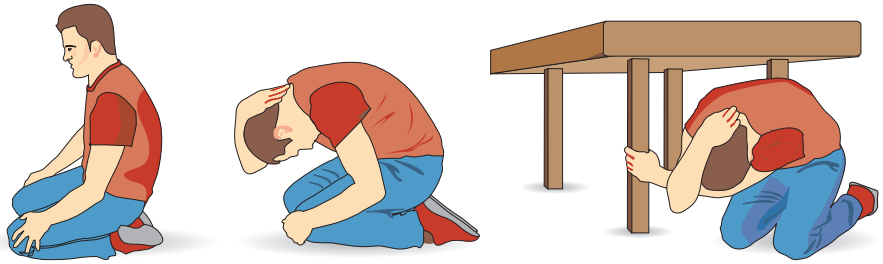

Güvenli gördüğünüz bir yerde veya sağlam bir nesnenin yanında veya altında **ÇÖK**'ün. Özellikle sırtınız pencerelere dönük bir şekilde **KAPAN**'ıp başınızı ve ensenizi düşen cisimlerden koruyun. Sarsıntı sona erene kadar koltuk veya oturma grubu gibi ağır ve büyük cisimlere **TUTUN**'un. Tutan kolunuzun üzerine yüzünüzü koyarak uçuşan cisimlerden gözlerinizi ve yüzünüzü koruyun.

Daha fazla bilgi ve sel/taşkın ve yangın konusundaki önlemler için arka sayfayı mutlaka okuyun! veya **www. guvenliyasam.org** adresini ziyaret edin.

6. ADIM

DEPREM ANINDA KENDİNİZİ KORUYUN, ÇÖK-KAPAN-TUTUN HAREKETİNİ ALIŞKANLIK HALİNE GETİRİN

1

Önceki adımlar deprem, sel/taşkın ve yangın konularında hazırlığa yoğunlaşmıştı, şimdi ise sarsıntı sırasında neler yapabileceğinizi inceleyeceğiz.

İç Mekânlarda Çök-Kapan-Tutun

- ☐ Kesinlikle panik yapmayın.
- ☐ Sabitlenmemiş (1. Adımda Yerine Getirmeniz Gerekirdi!) dolap, raf, pencere vb. eşyalardan uzak durun.
- ☐ Yere **ÇÖKÜN**, sağlam bir masanın altına veya eşyanın yanına **KAPANIN**.
- ☐ Masa veya eşyaya **TUTUNUN** ve onunla birlikte hareket etmeye hazır olun, sarsıntı geçene ve hareket etmek güvenli hale gelene kadar pozisyonunuzu koruyun.

Yakınınızda sağlam masa veya eşya yoksa;

- ☐ Pencerelerden, yüksek eşya veya kitaplıklardan uzak, iç duvarlardan birine karşı yere oturun.
- ☐ Başınızı ve boynunuzu kollarınızla kapatarak koruyun.
- ☐ Yaşlıysanız veya hareket etmeye bir engeliniz varsa olduğunuz yerde kalın, yerinizde kendi kendinizi destekleyin. Tekerlekli sandalyede iseniz tekerlekleri kilitleyerek başınızı ve boynunuzu korumaya alın.
- ☐ Dışarıya bakan duvarlardan, pencerelerden, kayan-düşen nesnelerden, aynalardan, yüksek eşyalardan, ağır obje veya cam bulunan dolaplardan uzak durun.

Yatakta;

- ☐ Yataktaysanız orada kalın, bir yastıkla başınızı koruyun.

SARSINTI BİTMEDEN DIŞARIYA ÇIKMAYIN!

- ☐ Çok katlı binalarda Çök-Kapan-Tutun hareketini uygulayın. Asansörleri kullanmayın. Yangın söndürme sistemleri veya alarmları çalarsa şaşırmayın. Balkona çıkmayın, balkonlardan ya da pencerelerden atlamayın.
- ☐ Merdivenlere ya da çıkışlara doğru koşmayın. Sarsıntı bitene kadar içeride kalın, ancak sarsıntı bitince dışarı çıkmak güvenlidir. Sarsıntı sırasında binayı terk etmeye çalışmayın. Araştırmalar, çoğu yaralanmanın bina içinde hareket ederken veya dışarı çıkmaya çalışırken oluştuğunu göstermektedir.
- ☐ Elektriklerin kesilebileceğinin; yangın alarmlarının çalışabileceğinin ve yangın söndürme sistemlerinin devreye girebileceğinin farkında olun.
- ☐ Mutfak, imalathane, laboratuvar gibi iş aletlerinin bulunduğu yerlerdeki ocak, fırın vb. cihazları kapatın. Dökülebilecek malzeme ve maddelerden uzaklaşın.
- ☐ Tiyatro/sinema veya stadyumda koltuğunuzda kalın. Koltuk arasına doğru hızla eğilin, başınızı ve boynunuzu kollarınızla koruyun. Koltuğunuzun önüne eğilemiyorsanız en azından başınızı ve vücudunuzun üst kısımlarını koltuk arasına yerleştirmeye çalışın. Sarsıntı bitmeden bulunduğunuz yeri terk etmeyin. Daha sonra yavaşça çıkışa yönelin.

6. ADIM

DEPREM ANINDA KENDİNİZİ KORUYUN, ÇÖK-KAPAN-TUTUN HAREKETİNİ ALIŞKANLIK HALİNE GETİRİN

2

Dış Mekânlarda

- ☐ Dışarıda kalın ve güvenli şekilde yapabilecekseniz açık alana doğru hareket edin.
- ☐ Enerji hatlarından, diğer binalardan, direklerden, ağaçlardan, tabelalardan, araçlardan ve duvar diplerinden uzaklaşın.
- ☐ Açık arazide çömelerek etraftan gelen tehlikelere karşı hazırlıklı olun.
- ☐ Deniz kıyısından uzaklaşın.
- ☐ Toprak kayması, taş veya kaya düşebilecek yamaç altlarında bulunmayın. Böyle bir ortamda bulunuyorsanız, en seri şekilde güvenli bir ortama geçin.
- ☐ Binalardan düşebilecek baca, cam kırıkları ve sıvalara karşı tedbirli olun.
- ☐ Toprak altındaki kanalizasyon, elektrik ve gaz hatlarından gelecek tehlikelere karşı dikkatli olun.
- ☐ En büyük tehlike binaların dış duvarlarının yıkılmasıdır. Depremlerdeki ölümlerin önemli bir kısmını bina içinden dışarı kaçarak enkaz altında kalanlar oluşturur. Deprem sırasındaki yer hareketi nadiren ölüme veya yaralanmaya sebep olur. Depremle ilgili çoğu ölüm çöken duvarlar, parçalanan camlar ve düşen eşyalardan kaynaklanmaktadır.
- ☐ Artçı depremlerle üzerinize düşebilecek moloz veya parçalara dikkat edin. Sakin olun ve başkalarına da sakin olma konusunda örnek olun.
- ☐ Dağda kaya veya moloz düşebilecek gevşek yamaçlardan veya kayalıklardan uzak durun.

Deprem Anında Araç Kullanıyorsanız;

- ☐ Araç karayolunda seyir halindeyken sarsıntı olursa ve bulunduğumuz yer güvenli ise (bina, ağaç, direkler yanında, üstgeçit altlarında durmaktan sakınarak) yolu kapatmadan, sağa yanaşıp durun ve park lambalarını yakın.
- ☐ Kontak anahtarını yerinde bırakıp, pencereler kapalı olarak araç içerisinde bekleyin.
- ☐ Sarsıntının geçmesini ihtiyatla bekleyin. Depremde hasar gören yol, köprü, rampaları kullanmayın.
- ☐ Normal trafikten, ağaçlardan, direklerden ve enerji nakil hatlarından mümkün olduğu kadar uzaklaşın. Ancak sarsıntı durduktan sonra açık alanlara gidin.
- ☐ Araç meskun mahalde ise ya da güvenli bir yerde değilse aracı durdurun; kontak anahtarını üzerinde bırakarak aracı terk edin ve açık alanlara gidin.
- ☐ Bir tünelin içinde iseniz ve çıkışa yakın değilseniz, aracınızı durdurup aşağıya inerek Çök-Kapan-Tutun hareketini uygulayın.
- ☐ Kapalı bir otoparkta iseniz; arabanızın dışına çıkıp yanına yatın. Üzerinize yıkılacak tavan, tünel gibi büyük kitleler aracı belki ezecek, ama yok etmeyecektir. Araç içinde olduğunuz takdirde, üzerinize düşen bir parça ile ezilebilirsiniz.

6. ADIM

DEPREM ANINDA KENDİNİZİ KORUYUN ÇÖK-KAPAN-TUTUN HAREKETİNİ ALIŞKANLIK HALİNE GETİRİN

3

Metroda veya Diğer Toplu Taşıma Araçlarındaysanız;

- Gerekmedikçe, kesinlikle metro ve trenden inmeyin. Elektriğe kapılabilirsiniz veya başka bir tren çarpabilir.
- Trenin içinde sıkıca tutturulmuş askı, korkuluk veya herhangi bir yere tutunun.
- Metro veya tren personeli tarafından verilen talimatları izleyin.

Enkaz Altında Kaldıysanız;

- Kibrit, çakmak yakmayın.
- Hareket etmeyin ve toz kaldırmayın.
- Ağzınızı ve burnunuzu mendil ya da kıyafetinizle kapatın.
- Borulara ya da duvarlara vurarak yerinizi arama kurtarma ekiplerine bildirmeye çalışın, ıslık çalın. Bağırmayı son çare olarak kullanın. Çünkü bağırmak tehlikeli boyutlarda toz yutmanıza neden olabilir.

Bulunduğunuz Yerde Tsunami Tehlikesi Varsa;

- Sahildeyseniz, sarsıntının büyüklüğüne bakmaksızın hemen daha yüksek bir alana doğru harekete geçin.
- Tsunami tehlikesinin bulunduğu bir bölgedeyseniz ve deprem uzun sürdüyse ailenizle birlikte afet çantanızı yanınıza alarak güvenli bir alana doğru yürümeye başlayın.
- Tahliye mümkün değilse son çare olarak çok katlı binalarda üst katlara çıkın.
- Resmi bir uyarı beklemeyin. Tsunami tehlikesinin bulunmadığı bir alandaysanız, yerinizi terk etmeyin. Risk altında değilsiniz. Gereksiz tahliye sizi riske sokacağı gibi gerçekten tahliye olması gerekenlerin tahliyesini zorlaştıracaktır.

SEL/TAŞKINDA

Sel uyarısı yapıldığında;

- Sel öncesi hazırlıklarınızı gözden geçirin, planınızı uygulamaya koyarak gerekli ek önlemleri alın.
- Ani su baskınının oluşabileceğini unutmayın. Böyle bir olasılık ortaya çıkarsa yüksek bir yere çıkmak üzere harekete geçin. Bunun için bir talimat beklemeyin,
- Sel sularının çok şiddetli akacağını ve önüne katacağı araç, ağaç ve ağır maddeleri sürükleyeceğini dikkate alarak dere yatağı, nehir, hendek, vadi ve kanyon gibi yerlerden uzak durun. Sağanak yağmur uyarısı olsun olmasın bu tip yerlerde ani su baskınları meydana gelebilmektedir.
- Her an tahliye olabilecek şekilde hazırlıklı olun; afet ve acil durum çantanızı yanınıza alın.
- Evdeki banyo küvetini ve kapları, şebeke suyunun kirlenme ihtimaline karşı temiz su ile doldurun.
- Elektrikli ev aletlerini fişten çekin; sigortaları ve vanaları kapatın.
- Sel uyarısı yapıldığında veya daha öncesinde, bina dışında bulunan akıntıyla sürüklenip zarara yol açabilecek mangal, çöp kovası vb. eşyaları bağlayın ya da daha güvenli bir yere kaldırın.

6. ADIM

SEL/TAŞKINDA KENDİNİZİ KORUYUN

Tahliyeye hazırlanıyorsanız:

- ☐ Evinizi emniyete alın. Zamanınız varsa dış mekân mobilyanızı toplayın. Özel eşyanızı üst katlara çıkarın, ana şalter veya vanalardan tüm tesisatlarınızı kapatın.
- ☐ Prizdeki fişleri çekin. Islaksanız veya sudaysanız elektrikli ekipmana asla dokunmayın. Yanınıza değerli eşya ve evraklarınızı da alarak, mümkünse yüksek kesimlerde yaşayan yakınlarınıza kısa süreliğine misafir olun.

Sel başladığında;

- ☐ Sakin olun.
- ☐ Su yatağı ve çukur bölgeleri hemen terk edin. Zaman kaybetmeden mümkün olduğunca yüksek ve güvenli bölgelere gidin. Su birikintileri sığ görünse de içine girmeyin ve bu alanlardaki suların kısa sürede yükselebileceğini unutmayın.
- ☐ Asla suda karşıdan karşıya geçmeye çalışmayın. Su aniden derinleşebilir.
- ☐ Elektrik kaynaklarından uzak durun, elektrik çarpabilir.
- ☐ Sel sırasında araç içindeyseniz asla su ile kaplı yoldan gitmeye çalışmayın. Ani sellerin meydana getirdiği ölümlerin yarısı araç içindedir. Asla sel sularının bulunduğu bölgelerde araç kullanmayın. Aracınızı selden etkilenmeyecek yüksek kesimlerde bir yere çekin.
- ☐ Aracınızda herhangi bir arıza oluştuysa hemen terk ederek yüksek bir yere çıkın. Yollar akan sular tarafından doldurulacağı için 60 cm yükseklikteki hareket eden suda kalan araç sürüklenebilecektir.
- ☐ Özellikle geceleri, selin tehlikelerini görmek güçleşeceğinden daha dikkatli olun.
- ☐ Sel sularına girmeyin, çünkü sel sularında kanalizasyon ve zehirli kimyasal maddeler bulunmaktadır. Çocukların sel ve yağmur suları ile oynamasına müsaade etmeyin.
- ☐ Yanınıza afet ve acil durum çantanızı alın; radyodan aldığınız bilgilere göre hareket edin.
- ☐ Sel sularının temas ettiği yiyecekleri yemeyin.
- ☐ Evinizin çevresindeki emniyet ve istinat duvarlarının yıkılabileceğini düşünerek bu bölümlerden uzak durun.
- ☐ Sel suyu, akıntı ya da nehirlerde yürümeye çalışmayın. Hızla akan 15-20 cm derinlikteki suyun bir insanı devirip sürükleyebileceğini aklınızdan çıkarmayın.
- ☐ Özellikle tehdit koşulları oluşmuşsa akıntı, akarsu veya dere boyunca kamp kurmayın, aracınızı park etmeyin.
- ☐ Çok gerekli olmadıkça yolculuğa çıkmayın.
- ☐ Kopmuş elektrik telleriyle temas halinde olabilecek su birikintilerinden uzak durun.
- ☐ Binada gaz sızıntısı olduğunu düşünüyorsanız, herhangi bir türde elektrikli alet ve ışık kullanmayın. Işığa ihtiyacınız olduğunda pilli fener kullanın.

6. ADIM

YANGINDA KENDİNİZİ KORUYUN

YANGINDA

- Duman zehirleyicidir; dumanın altından sürünerek çıkışa doğru ilerleyin, ağır duman ve zehirli gazlar önce tavanda birikir.
- Yangın alarmı çaldığında hızla hareket edin. Güvenli şekilde kaçmak için sadece saniyeleriniz kalmış olabilir.
- Duman kapıyı veya çıkış yolunu kapatmış ise ikinci çıkış yoluna yönelin.
- Bir kapıyı açmadan önce kapıyı ve kapı kolunu yoklayın. Sıcaksa kapıyı açmayın ve bir diğer yolu deneyin.
- Kapının etrafından duman çıkıyorsa kapıyı kapalı tutun ve ikinci çıkış seçeneğine yönelin.
- Bir kapıyı açacaksanız yavaşça açın. Ağır duman veya ateş varsa hızla kapatmaya hazır olun.
- Dışarı çıkamıyorsanız mümkünse kapıları ve boşlukları bantla, kumaşla duman sızmayacak şekilde kapatın. 1-1-0'ı arayın ve nerede olduğunuzu söyleyin, açık renkli bir giysi ile veya fenerle camdan işaret vermeye çalışın.
- Giysileriniz tutuşursa derhal **DUR, YAT ve YUVARLAN**. Ellerinizle yüzünüzü kapatarak yerde etrafınızda dönün. Ateş sönene kadar yuvarlanmaya devam edin.

7. ADIM

7. ADIM

YARALANMALARI VE HASARI KONTROL EDİN

AFETTEN HEMEN SONRA

Kendinizin ve etrafınızdakilerin sağlığını kontrol etmelisiniz.

Tehlike altındaki bir bölgedeyseniz derhal tahliye olmalısınız.

Yangından korunabilmeli ve ufak yangınları söndürebilmelisiniz.

Artçı şoklar için hazırlıklı olmalısınız.

Bu pratik bilgileri öğrenerek gerekli hazırlıkları yapmalısınız.
Unutmayın! Bu bilgiler sizin hayatınızı ya da sevdiklerinizi kurtarabilir.

Daha fazla bilgi ve sel/taşkın ve yangın konusundaki önlemler için arka sayfayı mutlaka okuyun! veya **www. guvenliyasam.org** adresini ziyaret edin.

7. ADIM

YARALANMALARI KONTROL EDİN

AFETTEN HEMEN SONRA

Aşağıda özetlenen pratik bilgileri öğrenerek gerekli hazırlıkları yapmalısınız. Bu pratik bilgiler sizin hayatınızı ya da sevdiklerinizi kurtarabilir.

- ☐ Bulunduğunuz alan güvenli ise yaralanmaları ve hasarı kontrol edin.
- ☐ Öncelikle kendinizi emniyete alın, yaralanıp yaralanmadığınızı kontrol edin, daha sonra başkalarına yardımcı olun. Artçı depremler ilave hasarlara neden olabilir. Afet çantanızla birlikte güvenli bir alana geçin. Bulunduğunuz yer artık güvenliyse başkalarına yardım edin ve hasar kontrolü yapın. Sağlam ayakkabılar ve iş eldivenleri giyerek kırılan camlardan ve molozlardan korunun. Varsa toz maskesi ve koruyucu gözlük takın.
- ☐ Yıkıntı altında kaldıysanız ağzınızı, burnunuzu ve gözlerinizi tozdan koruyun. Kanamanız varsa yaraya baskı yapın ve yaralı bölgeyi yükseğe kaldırın. Acil durum düdüğüyle, cep telefonuyla veya birkaç dakikada bir üç kez duvara boruya vurarak kurtarma ekiplerinin yerinizi bulması için imdat çağrısı yapın. Bağırmayın, bağırmak sizi yoracak ve tehlikeli miktarda toz yutmanıza sebep olacaktır.

Yaralanmaları kontrol edin

Beklenmedik bir kaza veya hastalık anında sağlığı tehlikeye girmiş kimseye, sağlık görevlileri gelene ya da sağlık kurumuna ulaşıncaya kadar, olayın olduğu yerde eldeki olanaklarla ilaçsız olarak yapılan uygulamalara İlk Yardım denir.

- ☐ İlk yardım eğitiminiz yoksa hasta/yaralıya müdahale etmeyin.
- ☐ İlk yardım eğitimlerinizi Sağlık Bakanlığı onaylı sertifikalı ilk yardım eğitimleri vermeye yetkili kuruluşlardan alın.
- ☐ İlk yardım eğitimi aldıysanız ilk yardım çantanızı kullanabilir, ilk yardım önlemleri kapsamında kanamayı durdurma, hayat öpücüğü ve kalp masajı (CPR) uygulamalarını yapın.
- ☐ Eğer başka bir yaralanmaya veya ölüme sebep olacak tehlike altında değilse, ciddi şekilde yaralananları asla yerinden kıpırdatmayın.
- ☐ Sıcak tutmak için yaralının üzerini battaniye veya ilave giyecekle ile örtün.

Afetlerdeki ilk yardım, normal zamanlarda birkaç kişiye uygulanan ilk yardımla aynı temel ilkelere (koruma, bildirme, kurtarma) dayanmaktadır fakat ortada çok sayıda afetzede olmasından ve profesyonel desteğin ne zaman geleceğinin net bilinememesinden ve yaralı kişiler için zamanın çok değerli olmasından dolayı bazı farklılıklar söz konusudur.

Unutmayın!

İlk yardım eğitiminiz yok ise veya kendinizden emin değilseniz kesinlikle hasta/yaralıya dokunmayın. İlk yardım bilmeyen başka kişilerin de dokunmasına izin vermeyin.

Yaralıyı hareket ettirmeyin. Olay yeri güvenliğini sağlamak ve 1-1-2'yi aramak en önemli ilk yardımdır. Evinizde ve afet ve acil durum çantanızda mutlaka bir İlk Yardım Çantası bulunmalıdır.

7. ADIM

HASARI KONTROL EDİN

Hasarı kontrol edin

Yangın Evinizdeki veya komşularınızdaki küçük yangınları mümkünse söndürün mümkün değilse hemen itfaiyeye haber verin.

Gaz kaçağı Kaçaktan şüpheleniyorsanız veya gaz kokusu alıyorsanız ana gaz valfini kapatın. Gaz şirketi gelmeden ve hasarlı tesisat tamir edilmeden gazı asla açmayın, şüpheyle bile olsa kapatılan gazı açmak şirket sorumluluğundadır.

Hasarlı elektrik kabloları Ana elektrik panosundan elektriği kesin. Hasar giderilene kadar da açmayın. Hasar gören her tür elektrikli aletin elektriğini kesin. Bu tür aletlerin üzerindeki elektrik yükü yangına sebep olabilir.

Devrilen enerji hatları Devrilen enerji hatlarını potansiyel tehlike olarak görün ve uzak durun. Düşen kablolara ve bunlara temas eden cisimlere, üzerinde elektrik olmadığını bilseniz bile asla dokunmayın.

Düşen nesneler Kapalı kapıları ve dolap kapaklarını açtığınızda bir şeylerin üzerinize düşebileceğinin farkında olun. Kırılan cisimlere dokunmadan önce eldiven takın. Sabit telefonunuzu yerine yerleştirin, açık kalan telefonlar şebekeyi bloke eder.

Kirleticiler Kirlenmiş ilaçları, ecza malzemelerini veya benzeri toksik olmayan maddeleri kullanmayın. Ağartıcılar, alkaliler, boya, bahçe kimyasalları, akaryakıt gibi tehlikeli maddeler tecrit edilmeli veya kedi kumu gibi malzemelerle kapatılarak absorbe edilmelidir.

Devrilen veya hasar gören bacalar Tuğladan yapılmış duvar ve bacalardan uzak durun. Yıkılmamış olsalar bile zayıfladıkları için artçı bir depremle devrilebilirler. Uzmanı görmeden bacayı kullanacak ateş yakmayın, yangına veya zehirli gazların evin içine dolmasına sebep olabilirsiniz.

Her büyük depremden sonra mutlaka artçı deprem olur. Artçı depremler zaman içerisinde seyrekleşir ve büyüklükleri azalır. Artçı depremler hasarlı binalarda zarara yol açabilir. Bu nedenle sarsıntılar tamamen bitene ve uzman tespiti yapılana kadar hasarlı binalara girmeyin. Artçı depremler sırasında da ana depremde yapmanız gerekenleri yapın.

Genel olarak bakıldığında afetler sonrası ilk saatlerde yangın, ilk yardım, psikolojik destek, güvenli tahliyeyi gerçekleştirme ve temel ihtiyaçlarınızın karşılanması gibi konular ön plana çıkmaktadır.

Tahliye Bilgisi

- ☐ Deprem sonrası, yangın anı, patlama öncesi ve sonrası, sel/taşkın öncesi ve anı, kimyasal kazalar, terör/bomba tehdidi ve heyelan tehlikesi öncesi durumlarda tahliye uygulanır.
- ☐ Tahliyede önemli olan şey sessizce, uyarılara ve yetkililerin isteğine anında uymaktır. Yetkililerin tahliye isteğine karşı koymak veya tahliye konusunda kararsızlık gösterip gecikmek ya da aceleci davranmak çok tehlikeli sonuçlar doğurabilir.
- ☐ Evinizi gerektiğinde tahliye edebilmeniz için ailece bir tahliye planı yapmalısınız. Bu planda kaçış yolları, dışarıda toplanma noktası ve ilk kurtarılacak olan eşyalar da gösterilmelidir. Bu planı her odada veya gerektiğinde kapı arkalarına asmayı da unutmayın. Başarılı tahliye yapabilmenin tek yolu tahliye planınızı düzenli tatbikat yaparak uygulamak ve planınızı düzenli aralıklarla güncellemektir.

7. ADIM

GEREKİYORSA TAHLİYEYE BAŞLAYIN

Evinizi tahliye etmeniz gerekirse:

- Yetkililerin hoparlör, radyo gibi çeşitli iletişim araçlarından yapacakları uyarılar doğrultusunda hareket edin.
- Koruyucu giysiler ve sağlam ayakkabılar giyin.
- İlaç, kimlik gibi kişisel eşyalarınızı yanınıza alın.
- Kapınızı kilitleyin.
- Yetkililerin belirttiği tahliye yollarını kullanın.
- Afet sonrası binada yapısal bir hasar yoksa (bu konuda yetkililer tarafından size bilgi verilmişse) içeride kalmak güvenlidir.
- Afet ve acil durumlar ile ilgili bilgileri ve haberleri İstanbul İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü'nden yayın yapan AFAD Radyosu'ndan alabilirsiniz. AFAD Radyosu'nun frekansı 103.0 MHz. dir.

Eğer tahliye anında vaktiniz varsa:

- Elektrik şalterini, su ve doğalgaz vanalarını kapatın.
- Tanıdıklarınıza nereye gittiğinizi haber verin.
- Yalnız yaşayan, yaşlı ve engelli komşularınıza yardımcı olun.
- Evcil hayvanlarınız için önlem alın.
- "Tehlike geçti" değerlendirmesi yapılana kadar binaya hiçbir nedenle tekrar girmeyin.

Tsunami Tehlikesi Altındaki Bir Bölgedeyseniz:

Yerel büyük bir depremde sadece sarsıntıyı hissetmek tsunami tehlikesinin oluşabileceği anlamına gelir. Güvenli tahliye alanlarını belirlemek için tehlike bölgesi işaretlerini ve tehlike haritalarını kullanın (1.Adım).

Deprem Sonrası Yangın

- Afetlerden sonra ortaya çıkabilecek yangına karşı önlem alınmadığında, bu tehlikeler ikincil afete dönüşebilir. Yangın risklerini önlemek için;
- Gaz vanalarını kapatın. Gaz kokusu aldığınızda elektrik sigortalarını kapalı ise açmayın, açıksa kapamayın. Kıvılcım yaratma potansiyeline karşı elektrikli eşyaların hiçbirini kullanmayın. Örneğin telsiz telefonlarınızı yerine yerleştirmeyin ya da kullanmayın. Elektriği binanın ana şalterinden kapatın.
- Doğalgazı bina dışından (daire kapısı önündeki değil) kapatın.
- Dökülen tehlikeli maddeleri temizleyin.
- Kibrit, çakmak **YAKMAYIN**, elektrik düğmelerine **DOKUNMAYIN**.
- Camları ve kapıları açın (eğer yangın başlamadıysa ve gaz vanalarını kapatabildiysek).
- Öncesinde yangın hakkında bir eğitim almadıysanız kesinlikle müdahele etmeyin.
- Yangından kaçış planınızı uygulayarak binayı hemen terk edin (yangın başladıysa pencereler kesinlikle açılmamalıdır).

7. ADIM

SEL/TAŞKIN ve YANGIN SONRASINDA YAPILMASI GEREKENLER

SEL/TAŞKIN

- Sel felaketi suların geri çekilmesi ile sona ermeyebilir. Dolayısı ile yetkililerin geri dönün uyarısını almadan kesinlikle evlerinize dönmeyin.
- Özel ilgiye ihtiyacı olan komşularınıza-yaşlılar, bebekler ve engelliler - yardımcı olmayı unutmayın.
- Binalarınızın herhangi bir hasarı olup olmadığını kontrol edin. Eğer sel suları evinizin etrafında hâlâ mevcut ise eve girmeyin.
- Binalarınızı kontrol ederken su geçirmez ayakkabı ve pille çalışan el fenerleri kullanın.
- Duvarlarda, katların zeminlerinde ve pencerelerde herhangi bir hasar olup olmadığını kontrol edin.
- Evinize sel sırasında yılan ve benzeri zararlı hayvanlar girebilir. Bu konuda da inceleme yapmak faydalı olacaktır.
- Tavanı, sıva ve benzeri şeylerin dökülmesi riskine karşı kontrol edin.
- Sigorta işlemleri için zarar gören yerlerin resmini çekin.
- Sel felaketi nedeni ile yangın çıkabilir. Bu nedenle evinizde gaz sızıntısı; suyun altında kalmış elektrik aksamı, fırın, ocak ve elektrikle çalışan eşyaların olmadığından emin olun.
- Sel suyuna maruz kalmış yiyecekleri, paketi bozulmamış olsa bile kesinlikle kullanmayın (konserveler dahil).
- Evinizdeki suları binanın daha fazla zarar görmemesi için yavaş yavaş boşaltın (her gün suyun üçte birlik kısmı gibi).
- Lağım çukuru ve çukurlar, mikroplu tanklar ve atık su sistemlerini, sel sonrası insan sağlığına zarar vermemeleri için mutlaka yetkililere kontrol ettirin.
- Sel sırasında yaralandıysanız gerekli aşıları yaptırın.
- Binaya girmeniz gereken durumlarda, çevresel kontrollerinizi yapın ve kişisel güvenlik önlemlerinizi alın.
- Sele maruz kalmış binadaki kopmuş hiçbir kabloya ve elektrikli alete dokunmayın.
- Suyun iletken olduğunu unutmayın. Elektriğe kapılma riski nedeniyle eşyalarınızı kurtarmak adına da olsa suyla kaplı alanlara girmeyin.
- Koşullara uygun kişisel hijyen önlemlerinizi (örneğin plastik çizme, plastik ve/veya lateks eldiven, vb.) almadan sel suyu ile temas etmiş hiçbir malzemeye dokunmayın.
- Sele maruz kalmış bölgelerde kaynağını bilmediğiniz suları kullanmayın. Kuyu sularını ancak kuyudan belli bir süre su çekildikten ve kaynatıldıktan sonra kullanın. Güvenliğinden emin olmadığınız kuyu sularının analizlerini yaptırmayı ihmal etmeyin.
- Şişe suyu kullanın.
- Sel suyuna temas etmiş giysi ve eşyalarınızı çok iyi şekilde yıkayıp temizleyin; kişisel hijyeninize dikkat edin.

SEL/TAŞKIN ve YANGIN SONRASINDA YAPILMASI GEREKENLER

YANGIN

Yangın sonrası iyileşme süreci fiziksel ve zihinsel olarak yorucu geçecektir. Yangınla birlikte insanlar etrafınızda toplanırlar. En zor iş nereye ve kime başvuracağınızı bilmektir. Aşağıda, yangından sonra neler yapabileceğinize dair öneriler yer almaktadır;

- ☐ Yardım ihtiyacı duyan birine yardım edemiyorsanız binayı terk edin ve 1-1-0'ı arayın. Operatöre, yardıma ihtiyacı olan kişinin yanan binadaki yerini tarif edin.
- ☐ Evcil hayvan evde mahsur kalmışsa, itfaiyecilere bilgi verin.
- ☐ Siz veya başka biri duramıyor, yatamıyor ve yuvarlanamıyorsa bir battaniye veya havluyla sarın/sarının. Yanıklara acil olarak 15-20 dakika soğuk su tatbik edin. Temiz, kuru bez ile sarın; 1-1-2'yi arayarak acil tıbbi yardım isteyin.
- ☐ Geçici barınma, gıda ve tedavi ihtiyacınız varsa Türk Kızılayı gibi afet hizmetleri veren kuruluşlarla irtibata geçin.
- ☐ Sigortanız varsa sigorta şirketinizi arayın; yoksa yardımda bulunan sivil toplum kuruluşlarına başvurun.
- ☐ İtfaiyeden evinize girmenin güvenli olup olmadığını öğrenin. Yangının neden olduğu yapısal hasarlara karşı çok dikkatli olun.
- ☐ İtfaiye, günlük hayatta kullandığınız elektrik, su, doğalgaz gibi hizmetlerin kullanılabilir olduğunu beyan etmeden hiçbir tesisata kendi başınıza asla MÜDAHALE ETMEYİN.
- ☐ İtfaiye tarafından ve profesyonel uzmanlarınca kontrolleri yapılmadan hiçbir hasarlı eşyayı veya objeyi atmayın, temizlemeyin.
- ☐ Evinizi terk edecekseniz, evinizin boş olduğu konusunda kolluk kuvvetlerine bilgi verin.
- ☐ Yangınla ilgili uğradığınız hasarlar için yaptığınız her harcamanın belgesini saklayın; bunları sigorta şirketine ibraz etmeniz gerekebilir.
- ☐ Evinizi kredi ile aldıysanız ve ödemeleriniz devam ediyorsa krediyi veren bankayı bilgilendirin.

8.
ADIM

8. ADIM AİLE AFET PLANINIZI UYGULAYIN

Afetlerin hemen sonrasında eğer güvende iseniz;

Afet sonrası durumunuzu sürekli olarak değerlendirin.

İhtiyacı olanlara psikolojik destek verin.

Gelen yardım malzemelerinin organizasyonuna destek verin ve dağıtılmasına yardımcı olun.

Profesyonel yardım gelene kadar geçen süre için barınma, temizlik gibi ihtiyaçlarınızı planlayın.

Yedek su kaynaklarını oluşturun.

Çadır ve geçici tuvaletlerin kurulmasına destek olun.

Daha fazla bilgi ve sel/taşkın ve yangın konusundaki önlemler için arka sayfayı mutlaka okuyun! veya **www. guvenliyasam.org** adresini ziyaret edin.

AFET SONRASI İLK 72 SAAT

Depremler

- ☐ Elektrikler kesilse ve bazı hasarlar oluşsa bile en güvenli yer eviniz olabilir. Toplu barınma alanları aşırı yoğunlaşabilir ve yeterli hizmet verilemeyebilir. Aile afet planınızı ve afet çantanızdaki malzemeleri kullanmaya başlayın.
- ☐ Gaz sızıntısı olmadığından emin olana kadar açık alev neşreden hiçbir şeyi (mum, kibrit, çakmak veya mangal) veya elektrik anahtarı, jeneratör, motorlu araç gibi kıvılcım saçabilecek hiçbir aleti kullanmayın.
- ☐ Kapalı mekânlarda gazlı aydınlatıcı veya ısıtıcı, kamp ocağı, gazlı veya kömürlü ızgara veya gaz üreteçlerini asla kullanmayın.

Tsunamiler

- ☐ Yetkililer yeniden izin verene kadar sahillerden uzak durun ve dönmeyin.
- ☐ İlk deniz kabarması genelde en büyüğü değildir. En büyük dalga ilkinden saatler sonra da gelebilir.
- ☐ Ardışık dalgalar bir dakika ile on dakikalık düzensiz aralıklarla gelecektir. Riskli periyot 10 saat veya daha uzun sürebilir.
- ☐ Tsunamiyi seyretmek için asla sahile gitmeyin. Tsunami bir kişinin koşabileceğinden daha hızlıdır. Bunu yaparak sahil şeritlerindeki zamanında ve güvenli tahliyeyi engellemeyin.

İletişimde kalın

- ☐ Portatif radyo veya araç radyonuzla gelişmeler ve güvenlik talimatları için 103.0 AFAD radyosunu dinleyin. O anda en net yayını yapan ve gelişmeleri haber veren kanalı araştırın.
- ☐ Bölge dışı irtibat kişisini arayın ve durumuz hakkında bilgi verin ve telefonu fazla meşgul etmeyin. Acil durum müdahale ekipleri hayat kurtarma amacıyla telefon şebekesine yoğun olarak ihtiyaç duyacaklardır. Komşularınızın durumlarını kontrol edin.

Afet Sonrası Psikolojisi

Afetler sonrasında inanamama, korku, yardım arayışı, iştahsızlık, uyku sıkıntıları gibi farklı duygular yaşayabiliriz. Bu tepkilerin anlaşılması ve gereken psikolojik ilk yardımın sağlanması çok önemlidir.

Özellikle bir kaza veya afet durumunda çocuklar da yetişkinlerden yardım ister. Çocuklarınız sizin davranışlarınızdan etkilenirler. Eğer paniğe kapılırsanız onların korkuları daha da artacaktır. Böyle bir durumda sakin davranarak, çocuklara neler olduğunu anlatabilir ve yardım geleceğini söyleyebilirsiniz.

Tüm bu tepkiler afet yaşamış kişilerin gösterdiği normal tepkilerdir. Yardım etmek için şunları uygulayabilirsiniz:

Destek verin: Konuşun
Dinleyin: Afetzedenin söylediklerini dinleyin
Sempati gösterin: Afetzedelerin duygularının normal olduğunu belirtin
Güven verin: Afetzedelerin şahsi bilgilerini başkalarına aktarmayın

AFET SONRASI İLK 72 SAAT

Su ve gıda

- Evinizin ikamet için, bir artçıyla yıkılmayacak derecede güvenli olduğundan emin olun.
- Enerji yoksa öncelikle soğutulmuş veya dondurulmuş gıdaları tüketmeyi planlayın. Kapısı kapalı tutulan derin dondurucular yiyecekleri birkaç gün muhafaza eder.
- Sularınız kesikse veya akıyor ama sağlıklı değilse havuzlardan ve birikintilerden asla su içmeyin.
- Yakınında cam kırılmış açık kaplardaki suyu içmeyin veya yemeği yemeyin.
- Gazınızı kestiyseniz gaz şirketinin gelmesini bekleyin.
- Elektriğiniz kesilip tekrar geldiyse elektrikli aletlerin ve elektronik ekipmanların hasarlarını kontrol etmeden çalıştırmayın.
- Suyunuz kesikse su tesisatınızı kontrol edin.
- Depremden sonra soba veya şömine yakmadan önce inceleme için uzmanlarından yardım alın. Hasarı kolayca tespit edemezsiniz, bu da yangına veya zehirli gazların evin içine dolmasına neden olabilir.
- Kaybolan, hasar gören veya imha olan önemli belgeleri tespit edin ve/veya yenisiyle değiştirin.
- Tazminat haklarınız için sigorta şirketinizle irtibata geçin. Eviniz ve içindekilerin durumunu tespit için fotoğraflar çekin.
- Yiyecek ve suyla birlikte acil durum gereçlerini toplayın, bunları güvenli bir şekilde muhafaza edilen ve erişilmesi kolay bir çantada ve benzeri yerlerde saklayın.
- Söz konusu malzemeler, tahliye gerektiğinde bir kişinin tek başına taşıyabileceği ayrı ayrı çantalarda bulunmalıdır.
- Küçük çocuklar, yetişkinler ve engelliler için gerekli özel malzemeleri unutmayın.
- Saklanan gıda ürünlerinin büyük bir bölümü bozulmayan, açıldıktan sonra ısıtmaya veya buzdolabına koymaya gerek olmayan cinsten olmalıdır.
- Tuzlu kraker, tuzlu kuruyemiş gibi susatan gıdalardan uzak durulmalıdır.
- Bol sıvı içeren konserve yiyecekler, tuzsuz kraker ve kuruyemişler, tam tahıllı pirinç ve buğday gevrekleri, kurutulmuş meyveler ve kutu meyve suları son tüketim tarihlerine dikkat edilerek depolanmalıdır.
- Az hacim tutan enerji verici gıdalar (bisküvi, gofret, konserve ton balığı, şekerleme, vs.) kolayca stoklanabilir.
- Açıldıktan sonra tekrar kapanabilen tipte ambalajlar tercih edilmelidir.
- Plastik poşetler, streç film, alüminyum folyo ruloları çok işe yarar. Ailede bebeklerin, yaşlıların ve diyet yapması gereken üyelerin özel gereksinimleri unutulmamalıdır.
- Ev kullanılabilir durumda ise, elektrik uzun süre kesik olacağından, ilk iki gün buzdolabındaki gıdaları, daha sonra derin dondurucudaki gıdaları tüketmek gerekir.

  Kapak her açıldığında dolap ısınacağından günün belirli saatlerinde açılmalı, alınacaklar hızla alınmalı ve kısa zamanda kapak tekrar kapatılmalıdır.

AFET SONRASI İLK 72 SAAT

- Afet ve acil durumlarda kişi başına 3 litre içmek için; 12 litre temizlik ve yemek pişirmek için günde toplam 15 litre suya ihtiyaç vardır.
- 3 gün için ise kişi başına en az 12 litre içme suyu stoklanmalıdır.
- Çocuklar, çocuk emziren anneler ve hastalar için su gereksinimi daha fazladır. Çok sıcak havalarda ise su ihtiyacı 2 katına çıkar.
- Çöp ve tuvalet alanları, barınma alanlarından en az 100 m.uzakta düzenlenmeli, açıkta olanların üzerleri toprakla örtülmeli ve işaretlenmelidir.

Barınma

Afetlerden 2 hafta, 6 ay ve 2 yıl sonra sığınma ve geçici barınma için şunlar devreye sokulur:

Bireysel çadırlar,
Çadır/konteyner kentler,
Kamu tesisleri,
Kiralık konutlar,
Kalıcı konutlar.

Tanıdık veya akraba evlerine mi yerleşmek istediğinizi düşünüp gerekli plan ve hazırlıklarınızı şimdiden yapmalısınız. Bu konuda yerel yönetimlerin yaptığı hazırlıklar hakkında da bilgi edinin.

ÖNEMLİ ADIMLAR ATTIK!

Afetlere hazırlık uzun soluklu bir süreçtir. Bugün güvenli yaşam için önemli adımlar attınız.

Yaşam çevrenizdeki riskleri azaltmak amacıyla, bina seçiminde nelere dikkat etmelisiniz, kentsel risklerin azaltılmasına nasıl katkıda bulunabilirsiniz, ilk yardım ve yangın ile ilgili doğru bilgi ve beceriler nelerdir gibi afetlere karşı koruyucu ve önleyici davranış modelleri ile birlikte doğru müdahale yöntemlerini Güvenli Yaşam 2 Eğitimleri'nden itibaren öğrenebilirsiniz. Sizleri güvenli yaşam eğitimlerine devam ederek İstanbul için toplumsal güç birliğini oluşturmaya davet ediyoruz.

Olası bir afet durumunda doğru yardımı uygulayabilmeniz için eğitimlere devam etmeniz; bilinçli ve eğitimli bireyler olarak bu yardımları yapabilmeniz gerekmektedir. Bunun için güvenli yaşam eğitimlerinizi tamamlayarak yerel afet gönüllüsü olabilirsiniz.

Yerel Afet Gönüllüleri (YAG), afet riskleri ve bu risklere karşı alınabilecek önlemler konusunda bilgilendirilmiş, afetlere duyarlılığı ve bilinç düzeyi artırılmış, gerekli eğitim ve ekipmanla donatılmış, profesyonel ekipler gelene kadar ilk saatlerde müdahale için imkan ve kabiliyeti güçlenmiş vatandaşlardan oluşan organize gruplardır.

AFET SONRASI İLK 72 SAAT

UNUTMAYIN !

Afetlerde sizi en çok kendi hazırlığınız ve bilginiz korur.
Depremden korunmak için Aile Afet Planınızı hazırlayın ve geliştirin.
Eşyalarınızı sabitleyin ve /veya yerlerini değiştirin ve diğer riskleri azaltın.
Çök-Kapan-Tutun, tahliye gibi doğru davranış şekillerini öğrenip prova edin.
Yangın risklerine karşı önlem alın. Duman dedektörü, yangın söndürücü temin edin. Bu konuda eğitimlere katılın.
İlk yardım eğitimi alın ve ilk yardım malzemeleri bulundurun.
Böylece hem kendiniz hem aileniz için... Tatbikat yapın. Güvenli yaşam bilinci geliştirin.
Güvenli Yaşam-2 Eğitimleri'ne katılın.
Toplumsal güçbirliğinin geliştirilmesine katkıda bulunun, **Yerel Afet Gönüllüsü Eğitimleri'ne katılın.**

GÜVENLİ YAŞAM İÇİN

1

adım atalım

eğitim alalım

T.C. İstanbul Valiliği

İSTANBUL AFAD İL AFET VE ACİL DURUM MÜDÜRLÜĞÜ

İSTANBUL İL ÖZEL İDARESİ

İSTANBUL PROJE KOORDİNASYON BİRİMİ İPKB

0212 455 56 00

www.guvenliyasam.org